

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L 1.750

Letna naročnina L 3.500

Letna inozemstvo L 4.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXV. - Štev. 21 (1253)

Gorica - četrtek, 24. maja 1973 - Trst

Posamezna številka L 80

„Sveto leto“ v duhu koncila

V tradiciji katoliške Cerkve — in ta tradicija sega v leto 1300, ko je papež Bonifacij VIII. prvič naznanil »sveto leto« — ima to praznovanje samo duhovni značaj in je izraz gorečnosti vernikov ter edinstva Cerkve, ki najde svoje zunanje pričevanje v romanju na grob prvakov apostolov sv. Petra in Pavla.

SPREOBURNJENJE IN SPRAVA

»Vprašali smo se — je dejal sv. oče Pavel 6., ko je 9. maja naznanil novo »sveto leto«, petindvajseto v zgodovini Cerkve, — če ima tako praznovanje v današnjih časih, ki so tako različni od preteklih, in med ljudmi, ki se tako malo brigajo za stara izročila in v pokoncilski dobi, ki je vtisnila življenju Cerkve čisto nov pečat, sploh še kak smisel. Pa smo se prepričali, da se da praznovanje svetega leta lepo vskladiti s cilji zadnjega koncila in s potrebami današnjega človeštva.

Pri tem je treba imeti pred očmi predvsem bistvo svetega leta, ki je notranja obnova človeka, tistega človeka, ki razmišlja, pa je pri tem izgubil čut za resnico; človeka, ki dela, pa se pri tem zaradi prepoznavnosti ne zna več razgovorjati; človeka, ki si privoščijo vse mogoče užitke, pa se pri tem čuti naveličanega, praznega in razočaranega.

Človeka je treba obnoviti od znotraj. In temu pravil evangelij spreobrnjenje, pokora, spremenjenje samega sebe. Toda to se doseže s povešeno glavo, s ponižnim srcem. Se to prenovitvijo pa je povezana druga misel, ki tudi terja, da jo uresničimo v vsakdanjem življenju: sprava.

Sprava vsebuje v prvi vrsti obnovitev pristinih odnosov z Bogom in duhu ponižnosti in ljubezni; nato z ljudmi in duhu pravičnosti in bratske pomoči. Spravo se dá izvajati na različnih področjih: v cerkvenih obsestvih, v družbi, v politiki, pri delu za mir, v ekumenskih prizadevanjih...

DESET LET PO KONCILU

Napovedano sveto leto bo tako nadaljevanje zadnjega vatikanskega cerkvenega zbora, ki je hotel vse člane Cerkve spodbuditi v notranji obnovi duha, cerkvenih struktur in dušnopastirskih metod pri reševanju človeškega roda.

V konstituciji »Lumen gentium« (Luč narodov) nas je koncil opozoril, kako nam je Kristus podelil svojega Duha, da bi se neprestano obnavljali in kako je Kristusova Cerkve, čeprav je sama po sebi sveta in brez madeža, v svojih udih potrebna neprestane preobnove in spreobrnjenja. Prav zato Cerkve ne opusti nobene prilžnosti, da ne bi klicala k pokori. S tem ostaja »vredna nevesta svojega Znamenja«, ki ji božji Duh pomaga, da po križu pride do luči, ki ne pozna zatona.

Cerkve se zaveda, da je za dosego edinstva kristjanov in za mir v svetu nujno potreben povratek k Bogu; zato vabi tudi nekatoličane, naj se zatečejo k virom zveličanja. Cerkve »ne neha moliti in delovati ter spodbuja svoje sinove, da se obnavljajo in očistujejo ter na ta način prispevajo k sijaju Kristusavega obličja.«

Drugi vatikanski koncil je tudi podčrtal potrebo pokore, da se človek, osvobodivši se hudobije, popolnoma vključi v Kristusa, ki je »vzor, učitelj, osvoboditelj, rešnik in oživljalec vsega« (Ad Gentes n. 8).

Iz omenjenih misli sledi, da bo bodoče sveto leto, kot si ga je zamislil sv. oče Pavel VI., v liniji zadnjega koncila, njegovo nadaljevanje in dopolnjevanje. Osnovna misel bo obnova človeka; s tem bodo povezana dejanja pokore, ki naj ga popolnoma prevzamejo in ga po molitvi, premišljevanju in evharističnih pobožnostih privedejo do osebnega ter občestvenega spreobrnjenja in po njem do sprave na vseh področjih življenja.

POSEBNO BODOČEGA SVETEGA LETA

Na kratko: bodoče sveto leto naj vodi h Kristusu, zato naj se ne izraža toliko v zunanjih manifestacijah kot v notranji poglobitvi. Ta pa zahteva dobra dela, izpo-

ved vere in sodelovanje pri raznih pobožnostih. Pri novem svetem letu naj bi vsi katoličani — ne samo tisti, ki bodo poromali v Rim — čem več sodelovali. Zato bo ureditev prihodnjega svetega leta različna od preteklih.

Do sedaj se je sveto leto obhajalo najprej v Rimu; le v njem se je dalo prejeti jubilejne milosti. Naslednje leto pa je papež iste milosti raztegnil na vso Cerkev. To pot bo pa obratno: sveto leto se bo najprej obhajalo (prihodnje leto) po krajevnih Cerkvah. Sv. oče hoče dati tem Cerkvam v soglasju z duhom zadnjega koncila poseben poudarek; istočasno pa naj bi te proslave bile duhovna priprava za veliko srečanje vernikov v Rimu v letu 1975. Obenem naj bi se dala leto poprej možnost duhovne obogatitve vsem tistim, ki iz gospodarskih ali drugih razlogov v Rim ne bodo mogli poromati.

Romanje v Rim naj bi zlasti dalo poudarek papeški službi, ki je temelj cerkvene edinstva. V papežu naj bi romarji ponovno odkrili nositelja krščanske vere, njen steber in jamstvo, da Kristus po njem Cerkve vodi.

PRAZNOVANJE PO KRAJEVNIH CERKVAH

Da pa bo naznanjeno sveto leto res rodilo zaželeno sadove, je treba že sedaj misliti na njega pripravo na župnijski, škofijski, narodni in državni ravni. Pri tem je treba s pripravo priletniti razne organizacije in šolsko mladino.

Vsekakor naj se vernikom podrobno razloži namen svetega leta. Treba jih je nanj duhovno pripraviti in se pri tem krepko nasloniti na oznanjevanje božje besede. Pripraviti je treba spokorne pobožnosti, ki naj vodijo k spravi v Kristusu. Določiti je treba cerkve, kjer bi se moglo prejeti svetloletne odpustke. Ti odpustki naj ne bodo sami sebi namen, temveč naj bodo vključeni v akcijo za posvečenje in obnovo duha.

Najbolj primerna cerkev v škofiji je brez dvoma stolnica, saj v njej nastopa škof, ki je skupaj z drugimi škofi pod vodstvom papeža odgovoren za duhovno rast celotnega božjega ljudstva. Pri tem naj se misli tudi na ločene brate in se jih povabi, da v okviru danih možnosti sodelujejo pri svetloletnih pobožnostih, zlasti na področju spokornosti in krščanske dobrotelčnosti. Naj se ne prezre pri tem niti članov nekrščanskih ver niti tistih, ki ne verujejo v Boga. Sveto leto naj doseže tudi nje v tistem, kar nas lahko veže brez ozira na določeno verovanje: v delu za mir in v iskanju medsebojne sprave in sožitja.

J. Jk.

Zaključeno podpisovanje slovenske liste

Naš človek se zaveda velike važnosti bližnjih deželnih volitev; morda se ni dolgo tako zanimal za razne volitve, kakor se tokrat, ko gre za obnovitev deželnega sveta, v katerem je Slovenska skupnost od nastanka do danes imela vedno svojega zastopnika, ki se je odločno zavzemal za vse naše probleme.

Da naši ljudje čutiljo te volitve je opaziti na sestankih, ki jih prireja Slovenska skupnost v raznih krajih Tržaške in Goriške: na njih se ljudje, posebej mladi, zanimajo za probleme dosedanjega deželnega sveta in za program, ki ga bo Slovenska skupnost zagovarjala v prihodnji mandatni dobi deželnega sveta. Veliko novih predlogov so na teh sestankih iznesli naši kmetje, delavci, uradniki, obrtniki, učitelji itd.

Prav tako ugodno je poteklo podpisovanje liste Slovenske skupnosti v Nabrežini, Zgoniku, dolinski občini, v Sv. Križu, v Trstu samem. Tako tudi v Gorici, kjer so se tokrat predvsem mladi vrgli na delo. Ni dvoma, da bomo 17. junija to svoje hotenje in iskreno zavzetost za slovenstvo, za naše narodnostne, socialne in ekonomske pravice izpričali tudi — v volivni kabini.

Ni mesta za Slovence v italijanskih strankah!

Vsaka narodna manjšina skuša čim trdnje in vztrajno zagovarjati svoje interese. Čuti se ogroženo v svojem bivanju in ohranitvi svoje narodne samobitnosti. Zato si na vse načine prizadeva braniti in gojiti svoje duhovne vrednote in glavne značilnosti. Sem spadajo predvsem jezik, običaji, kultura. Zato je tudi prva skrb vseh pripadnikov narodnih manjšin, da si zagotovijo nemoten kulturni razvoj, obenem pa tudi pridobijo vse tisto, s čimer lahko nastopajo v javnosti kot posebna skupnost v odnosu do večinskega naroda.

Kdo pa naj poskrbi za to, da bo narodna manjšina dejansko predstavljala pravi subjekt v javnem življenju večinske države? Kdo bo lahko dosegel, da neka manjšinska narodnostna skupnost ne postane le etnični rezervat ali folklorna zanimivost, namenjena študiju zgodovinarjev ter etnografov? Treba je predvsem, da se manjšina zave lastne odgovornosti pri zagovarjanju svojih pravic in s tem potrebe po tudi političnem nastopanju. Razume se, da gre pri tem za samostojno nastopanje, ki naj združuje pripadnike neke narodne manjšine in tako v čim večji skupnosti in edinosti doseže čim večji prodor in uspeh v svoji borbi za obstoj. Samostojna politična organizacija manjšine lahko edina postane veljaven partner pri večinskem narodu in njegovih odgovornih oblasteh. O tem se lahko izkustveno prepričamo v naši pretekli in novejši zgodovini. Lahko pa to tudi preverimo, če pregledamo samo ostale narodne manjšine v Italiji. Južnotirolski Nemci so si s svojim lastnim političnim nastopom priborili vrsto osnovnih pravic in tudi širšo veljavo v državi (saj se kot manjšinska stranka celo pogajajo npr. z ostalimi strankami večine o vladnih programih). Tudi francoske skupine v Dolini Aosta nastopajo kot manjšinske organizirane politične skupine. Vse druge manjšine v državi, ki tega ne prakticirajo,

jo, padejo na raven folklorne ali kvečjemu jezikovne manjšine. O tem pričajo primeri Furlanov, Provencalcev, Kataloncev, Albancev itd.

Kako je z nami Slovenci? Tudi za naše razmere v vsem veljajo zgornje ugotovitve in praksa sama nam je to že zdavnaj potrdila. Nimamo nobenega drugega izhoda izven lastnega političnega nastopanja.

Javnost v državi ter izven nje bo vedela za nas le, če se tudi uradno politično predstavimo kot slovenska formacija. Narodna manjšina si ne more in ne sme dovoliti luksusa, da s svojimi pripadniki polni vrste tujih večinskih strank!

NEVARNOST ASIMILACIJE IN SKODLJIVOST VSTOPA V VEČINSKE STRANKE

Da je to res, je pokazala že vsa naša zgodovina zadnjih desetletij. Ko so slovenski levičarji ukinili lastne politične formacije, so stopili v glavnem v italijansko komunistično in italijansko socialistično stranko. V teh strankah se posamezni slovenski pripadniki izgubijo v morju večine ter ne morejo uveljaviti svojih samostojnih idej in načrtov. Vezani so na vsedržavna, deželna, pokrajinska in lokalna vodstva. Njih vloga obstaja v glavnem v tem, da predstavljajo ob volivnih tekmah s svojo prisotnostjo vabo slovenskim volivcem in v večini primerov ti kandidati slovenskega jezika na teh listah niti ne prodrejo. Če se to kdaj zgodi, vseeno kot izvoljeni predstavniki ne morejo samostojno nastopati in so povsod — od parlamenta do občinskih svetov — vezani na strogo partijsko disciplino.

Se posebej velja to za sedanje deželne volitve. Na italijanskih levičarskih listah bo več slovenskih kandidatov, in to na listah ob Benške Slovenije do Tržaške le za vabo slovenskim volivcem. V samih levičarskih glasilih smo npr. brali, da nimajo možnosti izvolitve. Zakaj potem vztrajati na takih

Iz programa Slovenske skupnosti za deželne volitve

Slovenska skupnost je sprejela osnovne točke svojega programa za bližnje deželne volitve, ki bodo 17. junija. Svoj program deli na narodno-obrambni in gospodarsko-socialni. Na tem mestu objavljamo samo nekaj glavnih odlomkov programa, ki zajema vso slovensko narodnostno skupnost v deželi Furlanija-Juljska Benečija.

IZ NARODNO-OBRAMBNEGA PROGRAMA

Slovenska skupnost se bo borila zlasti za:

- Uzakonitev tistih pravic, ki so možne na podlagi sedanjega deželnega statuta;
- izglasovanje globalnega zaščitnega zakona, ki ga je Slovenska skupnost vložila na deželni svet;
- pravico do uporabe slovenščine in do sorazmerne namestitve Slovencev v javnih uradih na vseh področjih, kjer prebivajo Slovenci;
- pravico do zaščite slovenskega narodnostnega ozemlja pred umetnim spreminjanjem njegove sestave;
- pravico do uradnega priznanja slovenske toponomastike;
- pravico do pravičnih prispevkov vsem slovenskim organizacijam.

— pravico do slovenskega programa po državnem televizijskem omrežju.

IZ GOSPODARSKO-SOCIALNEGA PROGRAMA

Predstavništvo Slovenske skupnosti v deželni svet bo zahtevalo med drugim:

- Okrepitev pomorstva in tržaškega pristanišča;
- okrepitev obrtništva in trgovinstva;
- okrepitev kmetijstva in polkmetijstva, ki je posebno na Tržaškem in Goriškem močno razvito;
- zaustavitev emigracije beneških rojakov, ki morajo dobiti kruh doma;
- delavec mora priti do vseh socialnih in narodnostnih pravic, tako v tovarni kot izven nje;
- kmetijstvo je treba modernizirati in specializirati. Preneha naj se z razlašanjem in apliciranjem krivičnih zakonov, kot je državni zakon 865/71;
- delavcem je treba nuditi delovno mesto doma in odpraviti brezposelnost. Posebno skrb mora dežela posvetiti vajencem in mladim delavcem.

Program Slovenske skupnosti zadeva tudi turizem, obrt in trgovino ter šolstvo. O njem bomo še obširneje poročali.

KANDIDATI LISTE SLOVENSKE SKUPNOSTI

za deželne volitve v deželi Furlanija-Juljska Benečija 17. 6. 1973

OKROZJE TRST

1. DRAGO ŠTOKA, deželni svetovalec
2. ANDREJ BRATUŽ, profesor, Gorica
3. SLAVKO BRATINA, profesor, Gorica
4. ALOJZ DEBELIS, kmetovalec, Trst
5. RAFKO DOLHAR, zdravnik, Trst
6. IVO KRALJ, delavec, Devin-Nabrežina
7. ANA MIKULUS por. SANCIN, uradnica, Trst
8. ALOJZ REBULA, pisatelj, Trst
9. LADI REBULA, uslužbenec, Zgonik
10. JOSIP TERČON, trgovec, Devin-Nabrežina
11. ALOJZ TUL, profesor, Dolina
12. IGOR TUTA, uradnik, Devin-Nabrežina
13. UBALD VRABEC, glasbenik, neodvisen, Trst
14. MILAN VREMEC, uradnik, Trst
15. MARIO ZAHAR, delavec, Dolina

KANDIDATI LISTE SLOVENSKE SKUPNOSTI OKROZJE GORICA

1. DRAGO ŠTOKA, deželni svetovalec
2. ANDREJ BRATUŽ, profesor, Gorica
3. SLAVKO BRATINA, profesor, Gorica
4. REMO DEVETAK, delavec, Vrh
5. EDVIN KOVIC, kmetovalec, Sovodnje
6. ALBIN SIK, profesor, Gorica
7. MARJAN TERPIN, trgovec, Števerjan

Vesel dogodek v življenju Cerkve

Letos smo 2. maja praznovali 1600-letnico smrti sv. Atanazija, škofa in cerkvenega očeta. Ob tej priložnosti je bila v nedeljo 6. maja v baziliki sv. Petra izredna slovesnost, ki je prav, da zanjo vemo vsi, ker pomeni vesel dogodek za vesoljno Cerkev.

Ta dan sta se namreč srečala in po maši skupno molila sv. oče Pavel VI. in koptski patriarh iz Aleksandrije v Egiptu Šenuda III. Patriarh je duhovni poglavar egiptovske koptske pravoslavne Cerkve, ki šteje kakih 6 milijonov vernikov. Ta Cerkev je po letu 451 pretrgala vezi z rimsko katoliško Cerkvijo zaradi nekaterih teoloških razlik v razlagi dveh narav v Kristusu, še bolj pa zaradi političnih in osebnih spletk tedanjega časa. Od takrat naprej ni bilo več stikov med koptsko pravoslavno Cerkvijo in rimsko katoliško.

V nedeljo 6. maja letos pa sta se oba poveljarja, papež Pavel VI. in patriarh Šenuda III., prvič po več kot 1500 letih srečala in skupaj molila ter se bratsko objela. To srečanje in ta objem pomenita nov korak na potu zблиžanja med vzhodnimi pravoslavni Cerkvami in katoliško Cerkvijo.

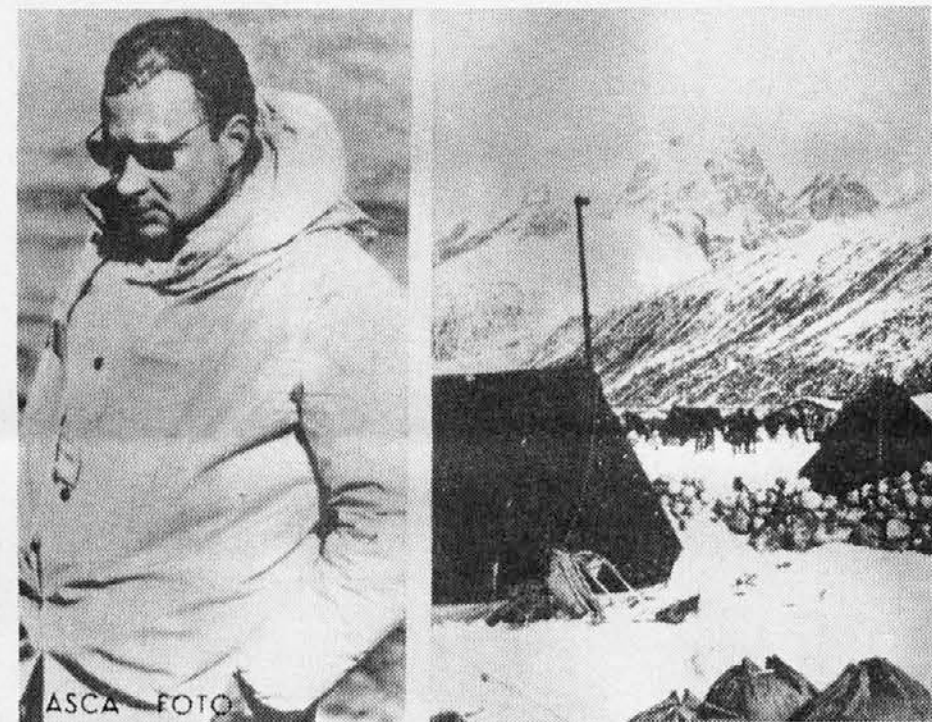
Sv. oče Pavel VI. je v svojem govoru tudi poudaril. »Želeli smo se spomniti 1600-letnice smrti sv. Atanazija, škofa v Aleksandriji v Egiptu — je dejal sv. oče. — Želeli smo tudi počastiti novega patriarha koptske pravoslavne Cerkve, ki je danes med nami s svojim spremstvom in je naš gost.«

»Toda kdo je bil Atanazij in kaj je kopt-

ska pravoslavna Cerkev? — se je vprašal sv. oče. — »Atanazij je bil velik škof, ki je njegovo delo tesno povezano z našo vero v Jezusa Kristusa. Atanazij je kakor apostol Peter odgovoril na vprašanje: Kaj je Kristus? z izpovedjo prvega vesoljnega zbora v Niceji leta 325, da je Kristus pravi Sin božji, ki je postal človek, vendar je enak Očetu in Sv. Duhu. Atanazij je to versko resnico branil proti arijancem tistega časa, ki so zanikali, da je Kristus bil pravi Bog. Pri tem je moral prestati težko preganjanje, toda rimska Cerkev ga je zmeraj podpirala. Danes pa imamo to srečo, da je z nami njegova Cerkev, ki se je odcepila od katoliške Cerkve po kalcedonskem koncilu leta 451. Ta Cerkev vstaja v novo življenje in pregleduje svojo preteklost. Danes je srečna, da more z nami izpovedati isto veroizpoved nicejskega koncila, katero je branil Atanazij, njen veliki škof in prvoborec za edinost Cerkve na Vzhodu in Zahodu.«

»To je zgodovina,« je zaključil sv. oče, »toda zgodovina, ki veliko obeta za prihodnost. Molimo za to boljše in lepšo prihodnost.«

Ob tem srečanju v baziliki sv. Petra je Pavel VI. daroval patriarhu Šenudi krasen relikviarj z relikvijami sv. škofa Atanazija. Ob takih srečanjih med poglavarji raznih krščanskih Cerkva, ki smo jim priča po zadnjem koncilu, se pletejo prijateljske vezi med krščanskimi Cerkvami in padajo predsodki, zaradi katerih so se v zgodovini kristjani med seboj ločili.

ASCA FOTO

Italijanska ekspedicija na Mount Everest. Vodja Monzon in izhodno taborišče

Kamenčki

7.

V tržaški reviji Dan št. 4, 1973, je dr. K. Šiško objavil članek z naslovom *Koliko Slovencev v novem deželni svet?* V tem članku piše tudi naslednje: »Kakšne so perspektive za tretji deželni svet? Kot se sliši, imata stoddostne možnosti za izvolitev samo dva kandidata iz Trsta: prvi na listi KPI, drugi na listi SS-SZD. Na Goriškem že drugič ne bo nihče od Slovencev izvoljen, čeprav bodo kandidirali slovenski ljudje tako na listi KPI kot na listi PSI in SS-SZD.«

Tudi v videmskem okrožju... ni verjetnosti, da bi bil kdo od Slovencev izvoljen, čeprav je na drugi strani gotovo, da bodo tako socialisti kot komunisti vključili v svoje liste kandidate slovenske narodnosti.

Ce pomislimo, koliko je Slovencev v deželi (od 100 do 120 tisoč), bi dejansko lahko računali, da bi deželni zbor moral imeti v svojih vrstah od 5 do 6 slovenskih poslancev. Očividno je, da nekatere stranke vladnega loka ne opravljajo svoje demokratične dolžnosti, čeprav se načelno izjavljajo za enakopravnost in zaščito Slovencev. Po vseh pravilih... bi morale stranke, ki menijo, da so slovenski problemi načelne važnosti, postaviti kandidate slovenske narodnosti in jih tudi izvoliti.«

Zgornje ugotovitve prihajajo izpod peresa avtorja, ki se prišteva med slovenske levicarje, saj je svoj čas bil deželni poslanec, izvoljen na listi KPI. V svojem pisanju pa priča, da je mož, ki so mu pri srcu koristi slovenske manjšine. Zato si upa zapisati ugotovitve, ki so za nas Slovence bridke. Glavne so:

1. Stranke vladnega loka ne opravljajo svoje demokratične dolžnosti. Te stranke so: Italijanska socialistična stranka, Italijanska demokratična socialistična stranka in tudi Italijanska komunistična stran-

ka. Te tri stranke so namreč tiste, ki imajo na vsakih volitvah tudi slovenske kandidate.

2. Slovenski kandidati na kandidatnih listah treh levicarskih strank so samo vaba za slovenske glasove. Pri socialistih in socialnih demokratih so izključno samo vaba, pri komunistih pa deloma. Saj bi po številu slovenskih glasov, ki jih dobiva KPI, morali biti izvoljeni vsaj trije slovenski poslanci v deželni svet. Za gotovo pa izvolijo samo enega za pesek v oči slovenskim volivcem. Na Goriškem bo takšna vaba za socialiste Marko Waltritsch, kot se sliši, v Beneški Sloveniji pa Izidor Predan za komuniste, kot pravijo.

Iz tega sledi zaključek: Slovenci smo v italijanskih vsedravnih strankah samo tlačani, ki naj delajo za svoje gospodarje propagando in dajejo glasove, za uslugo pa dobijo kako drobtinico. V Afriki se tako postopanje imenuje neokolonizem.

3. Edina politična skupnost, kjer so Slovenci gospodarji, je Slovenska skupnost in Slovenska demokratska zveza. Ta postavlja svoje slovenske kandidate in jih tudi izvoli, kolikor ji pač slovenski volivci dajejo zaupanje. Če bi vsi Slovenci volili slovensko, bi lahko imeli pet do šest svetovalcev v deželni svet, pravi dr. Šiško. Če jih nimamo, smo krivi sami, ker večina Slovencev voli Italijane.

Zaključek vsega je, da smo Slovenci še zmeraj voljni služiti tuji in mu biti pokorni, hvala čemu, če nam nudi kako ogledano kost.

Ali so se za to borili naši možje in fanje med osvobodilno borbo? Ali smo za to trpeli kot Slovenci vsa leta pod fašizmom, da sedaj prostovoljno volimo tiste stranke, ki do nas kot naroda vodijo kolonialistično politiko? Zdi se, da je tako.

(r+r)

Problematika slovenskih mestnih kaplanov

»Katoliški glas« je objavil 19. aprila dopis z naslovom »Za slovensko pastoralno središče v Trstu«, ki omenja tudi moje ime, ki pa ne vsebuje točno mojih dosedanjih predlogov v zvezi s tem vprašanjem. Svoje zadevno stališče sem pojasnil svoj čas že v »Našem vestniku«, kar je potem ponatisnil »Katoliški glas« in pozneje tudi neki ameriški list. Ta načrt si je usvojilo pozneje več duhovnikov. V dveh ločenih vlogah smo nekateri duhovniki in v nekaterih točkah tudi nekaj laikov predložili Sv. sedežu.

Predlagali smo za mesto Trst personalne slovenske župnije za tiste župnije, kjer je slovenski duhovnik. Tem župnijam bi se priključili slovenski verniki župnij, kjer ni slovenskega duhovnika. Omenili smo tudi slovensko pastoralno središče, toda v drugačni obliki. Od teh personalnih slovenskih župnij v več središčih, ne samo v enem, in sicer ne šele kot daljni cilj, ne mislimo odstopiti. Ta zahteva stoni na resnih razlogih.

V nekaterih župnijah (Rojan, Sv. Jakob, Škedenj itd.) je slovensko dušno pastirstvo kolikor toliko dobro organizirano: nedeljska sv. maša ob 7. ali 8. uri in ob 9. ali 10. uri, cerkveno petje ni nič slabše kot

v samostojnih slovenskih župnijah, šmarnice ob 20. uri, ponekod rožnovenska pobožnost, v postu križev pot, sobotna večerna maša (povečini ob 20. uri), prvi petki in še mnogo drugih stvari, to se pravi malo ali nič manj ali celo več kot v okoliških samostojnih slovenskih župnijah. Poleg tega kulturni domovi, srednje, višje in nižje ter osnovne šole, slovenski vrtci.

Slovenski kaplani niso v vseh župnijah preobloženi s skrbjo za italijanske vernike. Podpisani npr. je v tem oziru zelo razbremenjen; nekateri so precej avtonomni: to namreč prinese s seboj delo samo, odnosi med župnikom in kaplanom so se tudi spremenili z novim pokoncilskim duhom. Ni govora, da bi se ta dušnopastirska središča podredila neki centrali v mesnem središču kot novi župniji. Potrebno pa je, da dobijo ti kaplani službeno poverilo za slovenske vernike sosednjih župnij, ki nimajo slovenskega dušnega pastirja.

Tak uradni ukrep je potreben iz dveh razlogov. Nekdo mora biti odgovoren za skrb slovenskih vernikov, ki še nimajo svojega dušnega pastirja. Krivično bi bilo nalagati to odgovornost italijanskemu župniku, čigar skrbi so ti verniki praktično

odtegnjeni. Slovenski kaplan, ki se bo zanj zanimal, ne more imeti odgovornosti, dokler se mu ta ne poveri z uradnim aktom. To je juridična plat zadeve.

Drugi razlog: Knjiga »Cerkve na Slovenskem« predvideva na str. 356 (glej Kat. glas 15. marca stran 2), da bi se stvar razvijala via facti. »Ohranitev in okrepitev teh središč je v veliki meri odvisna od zavednosti in zavzetosti slovenskih ljudi itd. Ta gmoja je negibna. Zavednost in zavzetost vernikov zavisi od gorečnosti dušnega pastirja in je enaka niči v vsaki deželi in pri vsakem narodu brez duhovnikov zavzetosti. Duhovnik pa mora biti »poslan«, potrebna je kanonična misija.

S tem pa še ni izčrpan ves problem. Središče mesta nudi slovenskim vernikom prelobo. Kjer je služba božja samo ob 7. ali 8. uri in ni izgledov, da bi se to moglo izboljšati, je treba misliti na drugačno rešitev. Prav je, da so se za zadevo zavzeli mladi laiki (glej omenjeni dopis v KG 19. aprila). V načrtu imajo novo cerkevno stavbo. Seveda bi bilo to nepriporočljivo v bližini cerkve, kjer imajo slovenski verniki zadostno oskrbo. Če bi se zgradila nova slovenska cerkev, bi se tu mogli zbirati Slovenci, za katere ni dovolj poskrbljeno. Ni pa rečeno, da bi se dalo v tej cerkvi združiti slovensko dušno pastirstvo celoga mesta. Danes se župnije delijo, ne pa združujejo.

Mladi slovenski laiki naj napravijo načrt, kako se delo izvede, poišče stavbišče, zberejo sredstva vsaj za nakup zemljišča, naj se prouči mestni urbanistični načrt, pravočasno stopi v stik s pristojnimi uradi, vse pod vodstvom večšega arhitekta, ugotoviti je treba, koliko oseb bi bilo pripravljenih sodelovati pri zbiranju sredstev. Če boste to delo prepustili samo duhovnikom, bo minulo dokaj let, preden bo končano in med tem lahko mine prvotno navdušenje.

Vprašal bi še, ali je res potrebno, da bi mesto imelo svojega slovenskega dekana. Ali nimajo slovenski dušni pastirji v škofiji vsi približno enakih skrbi in problemov? Ali ne zadostuje za vse to en sam dekan in en sam škofov vikar? Svetemu sedežu smo svoj čas predlagali, da bi postal ta vikar pomožni škof. Trenutno ni verjetno, da bi to dosegli. Toda za vsako stvar je potrebno nekoliko potrpljenja.

Peter Sorli

Z GORIŠKEGA

Poletne kolonije za šolske otroke

Slovenska Vincencijeva konferenca iz Gorice bo tudi letos — skupaj z Vincencijevo konferenco in Dobrodelnim društvom iz Trsta — organizirala (kot že lani in predlanskim) letovanje za otroke slovenskih šol goriške pokrajine. Ministrstvo za notranje zadeve je namreč pred kratkim zagotovilo, da bo prispevalo za organiziranje počitniških kolonij za otroke.

Koloniji bosta dve: ena v hribih v kraju Ovaro (Karnija), druga pa ob morju v Nabržini. Obe koloniji bosta predvidoma v juliju za dečke in v avgustu za deklice.

Otroci, ki so potrebni gorskega ali obmorskega letovanja, naj se prijavijo za slovenske kolonije ali na svoji šoli ali pa na uradu Vincencijeve konference v Gorici na Placuti št. 18 (tel. 83177). Starši iz občin Doberdob, Sovodnje in Števerjan se lahko obrnejo za informacije na svoj občinski urad.

Dekleta in žene, ki bi bile pripravljene pomagati v koloniji kot nadzornice ali kot pomočnice, naj se prijavijo v uradu Vincencijeve konference v Gorici. Podrobnejša sporočila bodo sledila.

★

Širite »Katoliški glas«

ciji Slovenske skupnosti v deželi proti krivičnemu zakonu, po katerem so Slovenci v deželi razdeljeni na štiri volivna okrožja in o sestavi kandidatne liste, ki jo je nato prebral udeležencem občnega zbora.

O problematiki, ki jo je obravnaval svet od zadnjega občnega zbora lani sredi oktobra, in o delu, ki ga je opravil svet v tem času, je govoril predsednik sveta Slovenske skupnosti dr. Zorko Harej.

Občni zbor Slovenske skupnosti je nato soglasno potrdil kandidatno listo za deželne volitve, na kateri so naslednji kandidati: Drago Štoka, deželni svetovalec, dr. Andrej Bratuž, dr. Slavko Bratina, Alojz Debelis in drugi, katerih imena objavljamo na drugem mestu.

Odbojka. V nedeljo so bile polfinalne tekme Mladinskih iger. Najmlajši odbojkarji Olimpije so premagali moštvo iz Gradiške z 2:0 (15:0, 15:1) in ekipo iz Krmine z 2:0 (15:11, 15:5). Tako so si priborili pravico nastopa na finalnih tekmah, ki bodo v soboto 26. t. m. popoldne v Gorici; igrali bodo proti moštvi iz Ronk.

Atletika. Na Mladinskih igrah preteklo nedeljo se je Silvana Perše spet dobro odrezala; tekla je na progi 400 m in zasedla drugo mesto v času 1'13". Zaradi tega jo bodo vključili v mladinsko reprezentanco mesta Gorice, ki se bo v dneh od 30. 5. do 2. 6. pomerila z reprezentancama mest Nove Gorice in Celovca. V atletiki so tekmovali še Venceslav Devetak (80 m 13"), Jože Stacul (daljina 4,32 m) in Tomaž Devetak (daljina 4,61 m).

O Vindišarjih, Vendih in Slovencih

Gospod Janko Mihelič je zastavil vaše-mu uredništvu nekaj vprašanj v zvezi z navedenimi nazivi, ki so na pogled različni med seboj, vendar izpeljani — kot izgleda — iz iste besede VEND.

Vprašanja so umestna. Vsak Slovenec ima pravico, da zve za resnico o preteklosti svojega naroda, ki je danes na žalost ni nihče v stanju dati v vsaj približno objektivni obliki. Zato smatram, da je skrajni čas, da se resno lotimo tega dela, ki nam bo vsaj približalo pravilno rešitev tega vprašanja.

Dosedanja raziskovanja v tej smeri niso namreč pečat trenutno gospodujočih blokov, v preteklosti Pangermanije, sedaj pa Panslavijske, v senci katerih nam je tekla zgodovina in nam še poteka najbrž v bolj mučnem vzdušju kot kdaj poprej. V naši ožji domovini ne smemo računati s tem, da bi se kdo lotil te naloge, zato predstavlja knjiga zdornskega pisatelja Franca Jeze o skandinavskem izvoru Slovencev dragocen prispevek za boljše poznanje in razumevanje našega jezika in s tem tudi zgodovine. Tudi drugo plat zvona je treba slišati!

Ne bom se mudil pri Vindišarjih, nemški izpeljanki za Vinde, oz. Vende. Avstrijci jo uporabljajo tendenčno, tj. z namenom, da bi narodnostno ločili avstrijske Korošce od Slovencev v domovini in jih na ta način lažje ponemčili. Uredništvo lista je zelo dobro odgovorilo bralcu lista.

Ne bom se zadržal niti pri besedi »slavi«, ker pride v poštev za nas le posredno. Smatram pa, da je potreben skupen nastop Slovanov, da se tega naziva znebimo iz slovarjev, ker vnaša zmedo v pojmi. Mimogrede pa naj omenim, da se imamo zahvaliti za to besedo Bizantincem.

Ti so imeli namreč veliko opraviti na svoji severni in zahodni meji z narodi Balkana in današnje Ukrajine. Ujetnike iz navedenih področij so krstili za »Sklabos«, tj. sužnje. Z izpeljanko tega izraza se danes označujejo Slovani na sploh. V nekaterih jezikih pomeni ta beseda v nespremenjeni obliki Slovan in suženj, med drugim v švedščini. Slav pomeni sužnja ali Slovana.

Zaustavil se bom pa pri Vendih, ki jih smatram v tej zvezi kot najvažnejše. Naj takoj v uvodu naglasim, da vlada glede Vendov popolna zmeda. Sami so izginili kot narod, preden so se tega zavedali, drugi narodi pa niso pokazali zanimanja zanje. Menim, da smo Slovenci edini, ki nas usoda tega naroda zanima. Zato bom v nadaljevanju poskušal dati nekaj podatkov o njih, ne oziraje se na to, da so največkrat protislavni.

1. Švedski in danski kralj imata še sedaj v uradnem nazivu »Vendernas konung« z latinskim prevodom »Rex Vandalorum«. Da na obeh dvorih ni v 16. stoletju nihče obvladal toliko latinščine, da bi znal pravilno prevesti ti dve besedi? Morda.

2. Sodobni švedski leksikonski priročniki navajajo, da pod besedo Vendi razumejo in označujejo tiste Slovence, ki se nahajajo na ozemlju severne Nemčije, pravijo pa, da so prvotno z besedo Vendi označevali vse Slovence brez razlike. Iz istih virov posnemam, da so se v 5. in 6. stoletju selili z ostalimi Germani proti jugu.

3. Približno tristo let kasneje so se Madžari spoprijemali s prebivalci današnjih krajev in jih razdelili na dva dela, Slovence in Slovake. V teh prebivalcih so pa videli Vandale. Oni še dandanes označujejo Slovence z besedo Vandalusok.

4. Pradomovina Vendov je Skandinavija. V literaturi nisem doslej zasledil pridržkov ali dvomov glede tega podatka. Na področju današnje švedske sem zasledil 42 imen, ki spominjajo na ta narod. Omenja jo jih pa tudi islandske pripovedke v zvezi z vikinjskimi pohodi. Zgodovinsko najbližji nam je pa opis Vendov izpod peresa znanega sodobnega švedskega pisatelja in člana Akademije, Harryja Martinsona. Ta jih opisuje v svojih otroških spominih »Koprive cveto«, kot da opisuje Ribničane: »Opriani s koši in rešeti, ki so viseli okrog in okrog njih, nanizani od ram do kolen, so izgledali kot potujoči grozd. Vandrali so v daljni Håland in v Småland. Te obrti so se naučili na Pomorjanskem.« Opisuje jih pri jedi tako kot se pri nas godilo na kmetih pri klanju domačega prašiča, zlasti pa hvali njihovo pripovedno spretnost. Razumel jih ni. Pravi pa, da so govorili neko mešanico ljunbygdenskega narčja (na jugu Švedske) in pomorjansčine, ki je njemu zvenela »Vendsko«.

5. Dve stvari bom pa omenil, kljub temu da se nahajata v Jezovi knjigi, eno-ma zato, ker sem bivši dijak Poljanske gimnazije v Ljubljani in učenec prof. Melika. Ta nam je namreč govoril o smučeh, ki so bile nekoč v rabi le v Skandinaviji in na Blokah. Kmetje so se jih posluževali

za gaženje globokega snega. Nič manj zanimive niso bile njegove ugotovitve pri ustoličenju koroških vojvod, ki da je bilo nenavadno podobno ustoličenju skandinavskih kungov.

6. Poglavlje zase predstavlja nenavadna podobnost besednega zaklada slovenščine in skandinavskih jezikov. Ob njej se je moral zaustaviti vsakdo, ki se je temeljito ukvarjal z enim od njih. Prej ali slej se je moral vprašati, ali se dá opravičiti z argumentom indogermanske sorodnosti jezikov. Da bi kar ena tretjina temeljnega besednega zaklada bila skupna obema jezikoma, računajoč pri tem okrog 2.000 izrazov kot osnovni fond pri indogermanskih narodih. Če se pa dá opravičiti, zakaj ni podobnosti z nemščino, s katero smo bili vedno v stiku in od koder smo prejeli toliko naseljenecv?

7. Narodi v zahodni Evropi in v Skandinaviji pojo in plešejo na način, ki je tuj narodom vzhodne Evrope. Na tem mestu pa naj omenim večglasno ljudsko petje kot izredno posebnost slovenskega naroda od najstarejših časov. Znano je, da je domovina večglasnega ljudskega prepevanja

Skandinavija. Od tu so ga Vikingi zanesli v Anglijo, in to v času, ko so terce in sekste veljale v cerkvenem petju kot disonance. Iz Anglije se je večglasno ljudsko petje le počasi širilo v zahodno Evropo. Še danes prepeva večina narodov doma in v družbi enoglasno, med njimi celo Švedi. Odkod naj bi Slovenci prinesli ta izredni smisel za večglasno petje, če ne že ob naselitvi iz pradomovine?

Vzgojeni smo in šolani v panslavističnem duhu. Vseslovska zavest nas je bodrila in krepila, da nismo podlegli germanizaciji. Vse znanje je bilo prirojeno težnjam za naš obstoj. Cutimo in mislimo še vedno tako, kot so naši predniki in naša starejša generacija. Z negodovanjem sprejemamo zato vse, kar se nam ne zdi v skladu s tem, kar smo prejeli kot dediščino.

Čas je pa, da se prebudimo in čimprej zberemo dokumentacijo, ki nam bo pomagala vsaj približati se resnici o naši preteklosti. Kot prva in najvažnejša naloga naj bi nam bila: napisati slovenski etimološki slovar, katerega nima — izredno značilno — še noben slovanski narod.

Božo Prevorsek, Švedska

LJUBKA SORLI

Na Goriškem Travniku

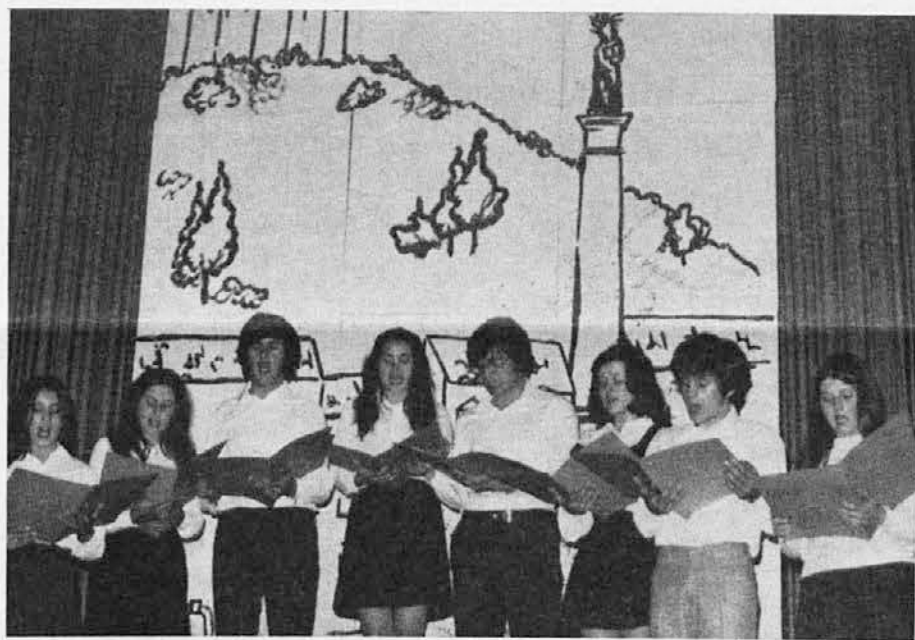
(Ob 260-letnici velikega tolminskega punta)

Na Travniku steber — davnine priča,
na punt krvavi nam spomin obuja,
ko meč vihtela tod drhal je tuja,
ko kmet tlačnil je pod mahi biča.

Za stare pravde zmago, za svobodo
Tolminci v puntu so življenje dali.
S krvjo so zgodovino nam pisali,
s krvjo kovali boljšo nam usodo.

Ne sme v pozabo davek ta krvavi,
ki plačal ga naš rod je za pravico —
naj družijo nas v ljubezni, miru, spravi!

Tolmincevi kri pojila je Gorico,
imena njih blestijo zdaj se v slavi.
Rote nas: »V boj nad sleherni krivico!«

Skupina doberdobske mladine na proslavi kmečkih puntov v Gorici 28. aprila letos recitira Gradnikove pesmi o tolminskih puntarjih

Pastoralno središče v Trstu: naša osnovna pravica

V letopisu *Cerkev na Slovenskem*, ki obravnava zamejstvo, piše tržaški škof kivar, da se vrši v Trstu služba božja v slovenskem jeziku v desetih župnijah na 33, kolikor jih je na mestnem seznamu. Na prvi pogled bi se zdelo, da je za slovenske vernike še kar dobro poskrbljeno, saj ima skoraj tretjina vseh župnij slovensko mašo. Če pa nekoliko globlje analiziramo ta suhoparni podatek, vidimo, da slovenski verniki še zdaleč nimajo tistih možnosti, da bi lahko vestno izpričali svoje krščansko prepričanje in imeli od tega največ duhovnih koristi.

Kar takoj pade v oči, je dejstvo, da so vse slovenske maše v mestu ob zelo zgodnjih urah: pri Sv. Antonu ob 7., pri Sv. Vincenciju ob 8. in pri Sv. Jakobu ob 9. uri. Dobro vemo, da se hitri tempo današnjega življenja močno zreali v življenju naših vernikov v mestu, ki so še pred nekaj leti imeli navado hoditi k maši ob zelo zgodnjih urah. Danes pa je organizacija potrošniške družbe tako spremenila urnike družbenega udeleževanja, da je zelo težko zahtevati od ljudi, da bi redno hodili v cerkev ob tako zgodnjih urah, potem ko so morda v soboto delali do poznega.

Ne mislim ob tej priložnosti razpravljati o veljavnosti ali umestnosti sedanjega položaja, vendar pa nihče, še posebno pa dušni pastirji, ne morejo mimo dejstva, da danes človek ob nedeljah rad malo dlje počiva in tako nima možnosti, da bi šel k slovenski službi božji. Če potem upoštevamo še dejstvo, da mnogi slovenski verniki nimajo v svojih župnijah sloven-

skih kaplanov, in če pomislimo na oddaljenost drugih cerkev, kjer so slovenski kaplani, razumemo, da morajo imeti verniki mnogo dobre volje, da izpolnijo svoje nedeljsko srečanje s Kristusom pri slovenski službi božji. Najbolj zapostavljeni se mi zdijo starejši ljudje, še posebno v zimskem času, ko bi jih stalo obiskovanje slovenske službe božje ob tako zgodnjih urah prevelike žrtve, ki jih ne moremo zahtevati.

Slovensko dušnopastirsko središče bi z neprekinjenim urnikom slovenskih maš od 8. do 12. ure lahko stvarno pripomoglo k rešitvi tega vprašanja.

Drugi važen razlog za čimprejšnjo ustanovitev dušnopastirskega središča je tudi povsem premajhno število slovenskih maš. Če namreč upoštevamo mestno središče z bližnjo okolico (Barkovlje, Greta, Školjet, Sv. Ivan, Rožan, Sv. Alojzij, Rocol, Skedenj, Sv. Ana), opazimo, da imamo Slovence samo 11 slovenskih maš, medtem ko jih imajo naši italijanski bratje na istem področju 162. Iz tega sledi, da niti 10 % vseh maš ni v slovenščini. Tako je ugotovitev o skrajno omejenem času, ki ga imajo naši verniki na razpolago za obiskovanje službe božje v materinem jeziku, še jasnejša. Če dodamo še, da v mestu nimamo niti ene slovenske popoldanske maše, razumemo, da je tako stanje z dušnopastirskega vidika nevzdržno.

Zato je nujno, da se vprašanje učinkovitega dušnega pastirstva še obravnava in čimprej reši.

E. Č.

Tržaško Delo in Slovenci

V svoji zadnji številki 18. maja 1973 je tržaško »Delo« izlilo kup gnoja na Slovensko skupnost in njenega deželnega poslanca Stoko. Pa ko bi bilo vsaj tako spretno, da bi polemiko kolikor toliko pravilno postavilo, saj vemo, da se da vse in o vsem kritizirati; podirati je lahko, težje je graditi! S tržaškim Delom nimamo ambicije voditi posebnih polemik, posebno ne v predvolivnem vzdušju. Razumemo tudi, da jih Slovenska skupnost boli in delo (ki ga priznavajo vsi!) njenega svetovalca v deželnem svetu tudi, zato ne bomo gospodom okrog Dela odgovarjali na razne neslanosti. Na nekaj pa moramo dati odgovor, ker nas pobleže zanima:

»SS nastopa tam, kjer so vrata zaprta Krščanski demokraciji, ne pa v Benečiji, kjer živi 30 tisoč zatiranih Slovencev. Kje je v Benečiji slovenska lista? Ni je, ker je demokristjani ne dovoli. Pač pa nastopamo komunisti s slovenskim kandidatom, ki ga spoštujejo tudi katoličani: tovarišem Izidorjem Predanom« (Delo).

Ker smo geografsko bliže Benečiji, kot tržaško Delo, ne smemo mimo takšnega pisarjenja, ki Benečiji le škoduje. Dobro poznamo razmere v Benečiji, dobro vemo, da ni več tam 30 tisoč zatiranih, ker so morali po kruh v svet: v Svico, belgijske rudnike in nemške tovarne! Ni jih več doma 30 tisoč zatiranih: to je žalostno dejstvo!

Za Slovensko skupnost predstavlja v Benečiji problem ne samo 300-500 podpisov pred notarjem za predložitev slovenske liste, ampak gre za nekaj drugega: gre za krivični statut dežele Furlanije-Juljske Benečije, za katerega so v parlamentu glasovali tako komunisti kot demokristjani in socialisti. Ta statut je Slovence razkosal na štiri volivna okrožja: tržaško, goriško, videmsko in tolmeško. V vsakem okrožju je treba zbrati pred notarjem od 300 do 500 podpisov za predložitev liste. To z lahkoto uspe slovenski listi na Tržaškem in Goriškem. Ne pa zaenkrat v Benečiji. Nujno je zato potrebno spremeniti statut dežele Furlanije-Juljske Benečije (in se morate komunisti zganiti v par-

lamentu, če vam je zares za slovenske pravice!), tako da bomo lahko enotno glasovali za slovensko listo vsi Slovenci od Trbiža do Milj. Zaenkrat bo akcija — kot smo zvedeli — s strani tržaških, goriških in beneških Slovencev ter Slovencev iz Kanalske doline šla v to smer, v upanju, da bomo že pri prihodnjih deželnih volitvah imeli tak volivni zakon, da bomo lahko slovensko glasovali, morda prvič v zgodovini naših krajev in našega naroda, ki v teh krajih prebiva.

Komunistom okrog Dela pa še ta pripomba: žalostno je kandidirati Izidorja Predana, kot ga je PCI že kandidirala svoj čas — seveda brez uspeha, — ne mu pa ob enem zamajati izvolitve. Od tolikih deželnih svetovalcev bi partija lahko dala mesto enemu Benečanu slovenskega jezika, seveda če bi ji bilo res za pravice beneških rojakov! Tako pa je vse skupaj igrakanje z glasovi beneških Slovencev, ki so ponovno le objekt tuje politike: demokristjanov, ki tudi kandidirajo enega domačina (Specogno), socialistov (ki kandidirajo tudi domačina socialista Mariniča) in komunistov! Vsi ti trije pa so le limanice, na katere se bodo ujeli razni domači volivci, so le objekt tujih volivnih želja in koristi.

V deželnem svetu pa bo moral tudi v prihodnjih petih letih zagovarjati narodnostne in socialne pravice deželni svetovalec Slovenske skupnosti! Druge stranke bodo šele takrat resnično izvolile, ne pa samo kandidirale, domačine-Slovence, ko bo tudi Slovenska skupnost imela svojega beneškega predstavnika! Spet bo Slovenska skupnost vest tistim, ki se znajo igrati z našo politično usodo.

Se en dokaz: tržaški Il Meridiano piše v svoji zadnji številki, da je komunistični senator Buffarini v eni izmed televizijskih oddaj, ki so obravnavale volitve iz leta 1948, dejal: »Mi komunisti smo vedno branili italijanstvo Trsta!« (Il Meridiano, 18-20. maja 1973).

Bog ve, kaj bodo komunistični voditelji izjavili o naši slovenski narodnostni skupnosti leta 1995?

Baragova rojstna hiša

Kakor Prešernova in Finžgarjeva rojstna hiša pa tudi hiše ostalih velikih mož našega naroda spada med kulturno dediščino Slovencev tudi rojstna hiša apostola ameriških Indijancev Friderika Barage. O tem ne more biti nobenega dvoma.

Znano je dejstvo, da štejejo Baraga med petorico najodličnejših mož tistega časa v Severni Ameriki. Ni bil le velikan med nosilci cerkvene organizacije in misijonstva in tamkajšnji deželi, temveč je bil tudi sloviti znanstvenik, saj je indijanskim rodovom dal prvo tiskano besedo, slovar in slovnico. Poleg tega je bil še neprekosljiv borec za surovo teptane pravice ponižanih, razžaljenih ter preganjenih Indijancev. Bil jim je duhovnik, oče, brat in nesebičen prijatelj, ki je bil pripravljen dati zanje tudi svoje življenje.

Zato bi bilo nekaj čisto naravnega, da bi tudi domovina izkazala svojemu sinu tisto pozornost, ki jo zasluži zaradi svojih izrednih del, katere je storil daleč proč od kraja, kjer se je rodil. Z njim vred pa je brez dvoma v zvezi tudi Baragova rojstna hiša, ki je že davno postala kulturni spomenik slovenskega naroda.

Najbolje bi bilo, če bi se to hišo odkupilo. Vsi pa vemo, da se taka stvar vedno zatakne pri vprašanju denarja. Denarnih sredstev pa nima odbor za Baragovo proglasitev blaženim, nima ga ljubljanska nadškofija pa tudi Zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani ga nima.

Ta Zavod je svoj čas sicer sporočil ljubljanskemu nadškofu dr. Pogačniku, da bo Baragovo rojstno hišo sprejel v skladu s svojim poslanstvom kot kulturni spomenik. V ta namen je še poslal svoje uslužbenca v Malo vas, kjer so vse, kar je v Baragovi rojstni hiši, popisali. Če pa je hiša s tem že pod zaščito Zavoda, še ni jasno.

Mala vas, v kateri je bil Baraga rojen, uradno ne obstaja več, a samo uradno ne. Po zadnji preureditvi vasi in namestitvi hišnih števil je sedaj priključena Knežji vasi. Do kraja se pride tako, da se v Trebnjem na Dolenjskem zapusti avtocesto, se pri farni cerkvi zavije na levo po stari cesti v smeri proti Ljubljani, se nato avtocesto prečka na levo na Opčinah, nakar se cesta obrne navzdol in ko je mimo majhen gozd, se že opazi na desni dve hiši in to je nekdanja Mala vas.

Vhod v Baragov rojstni dom, ki ima še vedno podobo graščine, stražita dva zidana stebra s kamnitima krogla na vrhu. Vrat ni več. Na desni strani vhoda je troje poslopj: stara kašča, svinjaki in novi hlevi. Na levi strani pa stoji stara hiša, ki je bila nekdanja grajska pristava. Že od daleč pozdravlja obiskovalca kakih tri sto let stara mogočna lipa; pod njo je še vedno nekdanji vodnjak in ob njem še stoji kamnita grajska miza. Okoli teh starin je Friderik Baraga tekal kot majhen otrok.

Hiša sama je v zadnjih dvajsetih letih utrpela na zunaj malo posrečene spremembe, ki ji zmanjšujeta videz graščine. Prejšnjo piramidasto streho je zamenjala navadna, ki je prekratka obleka za stare visoke dimnike. Na levi strani od glavnega vhoda je zunaj na zidu spominska plošča, ki so jo vzdali za stoletnico Baragovega rojstva 1897. leta. Kamniti podboj in veža sta še kot nekdanj, le vhod iz veže v klet je zaprt in zdaj hodi v klet samo skozi zunanji vhod. Na desni strani veže sta »hiša« (velika soba) in stara kuhinja. V »hiši« so vzdana nova okna, pa tudi leseni hrastov strop je prebeljen. Na levi strani veže je sedaj kopalnica, nova kuhinja in shramba.

V prvem nadstropju je pet prostorov. V vseh sobah je še izvrstno ohranjen hrastov strop v prvotnih barvah. Baragova rojstna soba je prva na levi strani in meri 5,5x4 metre. Pohištvo v sobi je novo, brez povezave z Barago.

Zanimivi sta slike na stenah. Na desni vidimo grad Malo vas, kakršen je bil nekoč, na levi pa sliko Barage kot škofa s podpisom slikarja: Krichuber 1854. Pod sliko je poznejši pripis: »V tej sobi se je rodil škof Friderik Baraga«.

Prav gotovo bi se Slovenci doma in po svetu najljepše oddolžili Baragovemu spominu, če bi mogli Baragovo rojstno hišo odkupiti. Če pa je to zaenkrat še nemogoče, naj bi odkupili in preuredili v muzej vsaj njegovo rojstno sobo. Za to bi se gotovo dalo zbrati potrebna sredstva. Ker je delo za Baragovo stvar tudi delo za rast slovenske kulture in uveljavljanje slovenskega imena, so k tej akciji poklicani vsi Slovenci dobre volje brez ozira na ideologijo, pa naj bodo doma, v zamestvu ali na tujem.

—Jk

17. junij naj bo naš slovenski praznik

17. junija bomo rojaki z Goriškega in Tržaškega šli zopet na volišča. Morda nismo že dolgo tako nestrpno čakali volitev, tudi zaradi tega, ker se zavedamo njih velike važnosti. Zaradi krivičnega volivnega zakona, ki nas deli v kar štiri volivna okrožja, ne bodo šli z nami z istimi nameni na volišča tudi beneški rojaki. V duhu pa bomo ta dan povezani kot redkokdaj. Ta dan se bomo vsi čutili del enega in istega naroda, ki prebiva od Trbiža do Milj in ki mu je še danes onemogočeno glasovati enotno listo. V duhu bomo torej povezani in si želeli eno samo stvar: uveljaviti se ta dan kot Slovenci, nastopiti ta dan kot subjekt svojih želja in svojih bojov, svojih narodnostnih in svojih socialnih koristi in pravic. Tako kot so se tolminski puntarji čutili Slovence ko so šli pred stoletji za svojo staro pravdo proti graščakom, tako se mi — dediči teh upornikov — čutimo povezani v boju za novo pravdo. Boj za novo pravdo našega zamejskega Slovenca je seveda drugačen od boja naših prednikov. Danes je ta boj demokratičnega značaja v težnji doseči vse, kar mora naše ljudstvo po vseh zakonih doseči, in sicer v deželnem svetu, v parlamentu in javnih organih.

Kot so šli puntarji s slovensko pesmijo

v svoj boj, tako bomo tudi mi stopili 17. junija s slovensko besedo na volišča in izpričali sebi in svetu svojo prisotnost in svojo žilavost.

V novem deželnem svetu bo naš zastopnik zopet odločen nosilec vseh naših pravic. Da se bo to zgodilo, moramo seveda strniti svoje vrste in podpreti pač listo oziroma kandidata, ki je lahko izvoljen. Od vseh strank ima največje možnosti v tem smislu le Slovenska skupnost. Naše glasilo je v vsem povojnem času bilo vedno na odločni obrambi slovenstva, ne samo v kulturnem in športnem, ampak tudi v političnem življenju. Vedno smo bili proti fratelanci (ki se zdaj pojavlja v novih oblikah), ker nam je asimilirala nešteto rojakov. Vedno smo bili za čisto in pošteno slovenstvo v vseh naših organizacijah, ker vemo, da je jezik ena najdragocenejših obramb proti asimilaciji. Zato smo z žalostjo ugotavljali, kako poteka raba jezika v vsedržavnih strankah, posebej seveda v PCI in PSI. Zato ne dvomimo niti najmanj o pravilnosti naše poti: o nujnosti politične slovenske organizacije, o nujnosti našega samostojnega nastopa, o nujnosti našega svobodnega političnega življenja.

V tem smislu naj bo 17. junij res praznik, naš slovenski praznik!

Prinašanje kuvert za goriški misijon v državi Slonokoščena obala. Prizor iz Zgonika ob obisku g. nadškofa P. Cocolina letos v velikonočnem tednu

Razstava o kmečkih uporih v Gorici

V vrsto proslav, ki jih je priredila Zveza slovenske katoliške prosvete v jubilejnim letu kmečkih uporov, spada tudi razstava zgodovinskega in literarnega gradiva v Katoliškem domu.

Zgodovinski del razstave obsega posnetke listin, člankov in razprav, zgodovinske knjige in druge publikacije. Izredno zanimive so listine iz pokrajinskega zgodovinskega arhiva v Gorici. Kot pričajo najnovejše raziskave, se je teh listin posluževal Ivan Pregelj, ko je pisal »Tolmince«. Posebno pozornost zasluži posnetek iz mrliske knjige goriške stolnice. V njem so navedeni podatki o usmrtnitvi dveh voditeljev tolminskega punta, Gregorja Kobala in Ivana Laharnarja. Dragocena so dela Rutarja, Grudna, Grafenauerja in drugih zgodovinarjev, razstavljene pa so tudi najnovejše izdaje M. Kranjca in Skalerja, Veliki tolm. punt (izdal Goriški muzej v Novi Gorici) z Marušičevim zgodovinskim pregledom tolminskega punta. Zanimivi so posnetki člankov in razprav, ki so izšli v raznih slovenskih in italijanskih časopisih in revijah (Edinost, Soča, Domovina, Družina, L'Isonzo, Lunari di Gurizza itd.). V Družini je izhajal Bednarikov članek Za staro pravdo, prvo zgodovinsko delo v slovenskem jeziku, grajeno na virih iz goriškega pokrajinskega arhiva. V kolektarju Lunari di Gurizza je izšel daljši članek »Il tumult dei Tolmino nel 1713«. V Traversovi razpravi »La calata dei montanari a Gorizia il 27 marzo 1713« so objavljene viri. Pomembno so tudi Seppenhoferjeve objave in Dellabonovi dodatki k Morrellijevi »Istoria di Gorizia«. Na panojih so prikazani posnetki Gorice iz 17. in 18. stoletja, raznih gradov in cerkva na področju tolminskega upora, risbe I. M. Marussiga o nošah in načinu življenja in ilustracije literarnih del.

Literarno gradivo predstavlja nad 70 knjig in revij. Prozo predstavljajo med drugimi Zorec, Remec, Pregelj, Bevč, poezija pa gre od Aškerca preko Gradnika in Lovrenčiča do Bršljanskega in Sorlijeve. Med revijami sta na vidnem mestu Dom in svet s Pregljevimi Tlačani (poznejši Tolminci) in Ljubljanski zvon z Gradnikovim Tolminskim puntom.

Tako v zgodovinskem kot v literarnem

delu razstave so sicer zastopani kmečki upori na splošno, večji pa je poudarek na tolminskem punktu. Čeprav ni bilo mogoče zbrati vseh izdaj raznih literarnih del, kakor se je to posrečilo za Tolmince, nam razstava v prerezu dovolj jasno prikazuje široki odmev, ki so ga v literaturi in zgodovini imeli kmečki upori.

Razstavo zaključujejo izrezki iz časopisov in revij zadnjih dveh mesecev v zvezi z zgodovino puntov in njihovimi proslavami.

Tudi na Švedskem so proti splavu

Na Švedskem odprava plodu (abortus, splav) sicer ni povsem dovoljena, a ga vendar v največ primerih zakon dovoljuje. Tako so lansko leto registrirali 24.000 dovoljenih splavov; to pomeni od leta 1971 povišek za 25 odstotkov. Vlada je sicer nameravala dovoliti splav v vseh primerih, je pa zaradi splošnega odpora »stvar odložila«.

Zanimivo je, da je tudi na Švedskem vedno večji odpor proti sprostitvi splava. Vedno je namreč več zdravnikov in bolniških sester, ki nočejo »asistirati« pri teh operacijah iz razlogov vesti.

Iz Stockholma poročajo, da so izvedli zadovno anketo pri osebju bolnišnic štirih švedskih mest, iz česar je razvidno, da je vsak četrti od njih pripravljen rajši pustiti službo. Nad tretjino zdravnikov in sester je mnenja, da razen najnujnejših zdravniških razlogov splav vobče ni opravičen.

Patron avstrijske pošte

Vodstvo avstrijske pošte je izbralo za svojega patrona nadangela Gabrijela. Papež Pavel VI. je to izbiro že potrdil. Sedaj bo izšla znamka s podobo nadangela Gabrijela. V zadnjih petih letih je avstrijska pošta izdala 25 znamk z verskimi motivi.

SLOVENSKA DEMOKRATSKA ZVEZA sporoča, da deluje na Placuti št. 18 vsak dan od 17. do 20. ure volivni urad. Telefonska številka 83177.

Praznik špargljev '73 v Štandrežu

Mirna, ki je zapel pet pesmi pod taktirko Antona Klančiča. Zbor je stalen gost na prazniku špargljev in njegov nastop je vedno dobrodošel. Tudi štandreški mešani zbor se je predstavil domačemu občinstvu z vrsto novih pesmi. Na odru smo opazili več novih pevcev, kar priča o vitalnosti tega zbora, ki ga vodi Ivo Bolčina. Za primeren zaključek je poskrbel moški zbor »Fantje izpod Grmade«, ki vedno rad na-

stopa na vseh slovenskih prireditvah. Kvaliteta zbora je prišla tudi ob tej priložnosti do izraza kakor tudi večje vodstvo dirigenta I. Kralja.

Poleg kulturnega programa je pripravljali odbor poskrbel, da na tem pretežno kmečkem prazniku ni manjkalo pristne domače kapljice in jedi. Seveda tudi šparglji so bili na razpolago ter bogat srečolov.

Težave slovenske tržaške radijske postaje

V vrsti razgovorov o aktualni zamejski problematiki, ki jih prireja Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, je na zadnjem srečanju v ponedeljek 14. maja tekla beseda o vlogi radia v našem družbenem in kulturnem življenju. Potem ko je Društvo letos še obravnavalo naše prosvetno življenje, slovensko Cerkev v zamejstvu, koroške probleme itd. je na zadnjem sestanku dr. Franc Mlajč, tajnik Slovenskega ljudskega gibanja, najprej uokviril radijsko problematiko v širši okvir našega kulturnega življenja. Poudaril je važnost radia kot ustanove, ki pospešuje kulturno rast Slovencev v Italiji, ki informira, ustvarja tudi vez med tu živčima narodom in ne nazadnje stimulira produkcijo slovenskih kulturnih delavcev.

Dr. Mlajč je govoril najprej o zgodovini tržaškega radia, o njegovem nastanku itd. V svojem nadaljnjem izvajanju pa se je dotaknil današnje problematike. Zavzel se je za avtonomijo slovenske postaje, izrazil potrebo po tehnikih, ki obvladajo slovensščino, opozoril na hudo diskriminacijo, da na slovenski radijski postaji ni tablice s slovenskimi napisi, pa tudi dvojezičnih ne, čeprav tu delajo sami Slovenci za Slovence, medtem ko se dvojezičnost vsaj plaho začenja uvajati na krajevnih napisih itd. Predavatelj se je tudi dotaknil problema slovenske televizije tako kot jo že imajo Južni Tirolci in problema črtanja nekaterih važnih oddaj v zadnjem času, ki bodo občutno okrnili celotno dejavnost postaje. Omenil je vsoto, ki jo vlada in visoki komisariat dajeta RAI-u za slovensko postajo. Na koncu pa je pozval vse stranke in tudi vso slovensko javnost, da se zavzame za slovensko tržaško radijsko in televizijsko oddajo, ker je to problem, ki se tiče vseh Slovencev v zamejstvu, kot je s svojimi posegi že večkrat zahteval deželni svetovalec dr. Stoka.

Sledila je razprava, v kateri so prisotni postavili predavatelju nekaj konkretnih vprašanj, drugi pa so predavatelja dopolnili. Vsi so bili mnenja, da je stvar zelo važna. Zato je dr. Mlajč predlagal resolucijo, ki naj bi jo poslali vodstvu RAI-a. Nekateri so bili mnenja, da bi bilo bolje sprožiti akcijo s podpisi slovenskih kulturnih delavcev v zamejstvu.

Tudi na Filipinih ni miru

Od časa do časa prihajajo v javnost vesti o spopadih med muslimani in kristjani na otočju Filipini. Pravijo, da gre število smrtnih žrtev že v tisoče, beguncev pa je več deset tisoč. Voditelji muslimanskih držav že govorijo o verski vojni, ki da je izbruhnila na Filipinih, polkovnik Gedafi, ki ima vso oblast v Libiji, pa je izjavil, da bo z orožjem podprl svoje »muslimanske brate v tiski«.

Gre res na Filipinih za versko vojno med kristjani in muslimani? Videz bi morda govoril za to, kot je videz, da gre na Sev. Irskem za verski spopad. Dejansko pa gre tako na Filipinih kot na Sev. Irskem za socialni boj, za borbo med gospodarsko močnimi, ki so na oblasti in med gospodarsko šibkimi, ki so v podrejenem položaju.

LITERARNE VAJE ŠT. 6

V šesti številki tega mesečnika dijakov slovenskih srednjih šol na Tržaškem in Goriškem najdemo to pot kar dosti spisov pripovednega značaja. Med njimi zasluži omembo zlasti »Zla senca mojega življenja« (Igor Sancin), »Nasmeh v dvoredu« (Martina Petovec), »Love story s počeželja« (Rosana Purger), »Dan na Krasu« (Igo Radovič) in »V mesto« (Patricija Don). Nadaljuje se zgodba Neve Regent »Povestica s kontovske gmajne«.

O tehniki fotografije piše Diego Marega. Na vprašanja prof. Zore Tavčarjeve odgovarjata Viljem Slavec in Mira Kraus. O novem prevodu Dantejeve »Božanske komedije« v slovenščino prof. Andreja Capudra poroča prof. Martin Jevnikar, umrlega prof. Marijana Kosa se pa spomni Ivan Artac.

Pesmi so prispevali Boris Sardoč, Patricija Don in Bandrum, lesoreze pa Marij Grisonič, Verena Gulli in Janko Budin.

—ej

Po maši g. nadškofa Cocolina v Zgoniku. Srečanje z ljudstvom

Boršt - 2. obletnica

Delovno leto v župnijskih domovih in dvoranih se počasi zaključuje. Toda preden nastopi letni premor, je primerno, da v zaključni prireditvi nekako povežemo, kar smo lepega in koristnega dosegli s skupnim prizadevanjem.

V prvem letu se je življenje v našem »Krekovem domu« se opotekalo, iskali smo primerne oblike in smer udejstvovanja. V razdobju 1972-73 pa je bila že bolj jasno začrtana pot. Župnija je majhna, zato Krekov dom noče in ne more biti kakšno konkurenčno prosvetno društvo poleg P. D. »Slovenec«, ki je bilo ustanovljeno pred 70 leti v naši vasi. Pač pa bo Krekov dom povezoval družine, jih spodbujal, da bi se med seboj podpirale pri vzgoji mladine in se aktivno vključevale v župnijsko skupnost. V odgovornosti drug za drugega naj bi se farani medsebojno podpirali z zgle-dom in dobro besedo; postajali naj bi bolj dobri, bolj verni ljudje. V ta namen so bila prav v tem delovnem letu v Krekovem domu skupinsko-stanovska srečanja: za doraščajoče, za očete in matere, ki imajo skrb za šolanje svojih otrok, za mlade zakonce. Mladina se je poleg igranja tudi marsikaj koristnega učila, kot. npr. glasbe, petja, a tudi z dramsko prireditvijo so se izkazali ob sv. Miklavžu in za župnijsko-vaški praznik. V marcu nas je obiskal re-

Na Vnebohodu, v četrtek 31. maja, ob prvem sv. obhajilu v Zgoniku ob 18. uri bo mladina iz Podgore podala igro

»PEPELKA«

Prireditve bo na župnijskem dvorišču.

porter tržaške radijske postaje A, ki je posnel nekaj razgovorov, nekaj glasbe in zborovskega petja mladinske skupine. V aprilu je bila prirejena skromna razstava starinskih predmetov.

Kakšen pomen naj ima vse to prizadevanje? Odgovor je ta: Kolikor bolj so člveški odnosi in župniji sproščeni in pogostni, toliko bolj se ljudje čutijo močne, a tudi bolj odprte za Boga in za potrebe svojih bližnjih. Zaprtost v samega sebe, umikanje pred člani lastne farne družine, predstavlja duhovno ubožanje in nevarnost vtapljanja ali raznarodovanja!

Za 2. obletnico, odkar smo odprli naš župnijski dom, bomo imeli to nedeljo, 27. maja ob 18. uri prireditve, nekakšno prijateljsko srečanje s prijetnim sporedom. Poleg glasbenih točk učencev župnijske glasbene šole in mladinskega zbora, bo

prvikrat gostoval v Krekovem domu zelo cenjeni »Tržaški oktet«, ki ga vodi Ivan Sancin. Prof. Maks Šah bo spregovoril o pomenu Janeza Evangelista Kreka za naše primorske razmere; nato pa bo govornik odkril v domu Krekov doprni kip, ki ga je izdelal akademski kipar Francè Gorše.

J. J.

Birmovanje na Tržaškem

Letos bo birma v slovenskem jeziku: V Trstu 29. junija na praznik sv. Petra in Pavla v župni cerkvi Novega sv. Antona ob 16. uri. (Birma bo z mašo.)

V Dolini 4. julija zvečer na praznik zavetnika sv. Urha ob tisočletnici njegove smrti. (Birma bo z mašo.)

Smrt zveste družbenice

Nenadoma je preminula po kratki boleznii Pepca Likar v starosti 74 let. Doma je bila iz Oblega vrha (Otlica) nad Ajdovščino iz številne kmečke družine. Del svojega življenja je gospodinjila svojemu bratu Jožetu, duhovniku, ki je služboval po prvi svetovni vojni v Drežnici, Srpenici, na Vrabčah in nazadnje na Ubeljskem, kjer je pokopan. Celih 40 let pa je bila pri slovenski družini najprej v Lokavcu in pozneje v Trstu za gospodinjino in vzgojiteljico, kjer so jo imeli kot družinskega člana in kjer je dočakala še drugi rod.

Bila je globoko verna, saj je do svoje bolezni pristopala vsak dan h Gospodovi mizi; bila je tudi zvesta članica Marijine družbe v ul. Risorta. Udeleževala se je skoro vseh romanj ter prebirala je vse naše verske liste od začetka do konca. Res zvesta, dobra in marljiva slovenska duša! Nekaj dni pred smrtjo je odšla na okrevanje k svoji sestri Rozalki v Skrilje na Vipavskem, kjer jo je Gospod poklical k sebi. Naj ji bo lahko zemlja pod Cavnom.

Pevski zbor »Radiše« v Dolini

V soboto 19. maja je bil v gosteh v Dolini pevski zbor »Radiše« s Koroškega, ki je vrnil obisk Dolinčanov. V župnijski dvorani je bil sprejem, na katerem je dolinski pevski zbor zapel koroškimi bratom dve narodni pesmi. Zvečer so koroški gostje nastopili v dvorani prosvetnega društva »Valentin Vodnik« s koncertom koroških narodnih pesmi. Mešani in moški zbor, oba pod vodstvom Šimeja Wrulicha, sta s svojim petjem navdušila številno občinstvo. Gostje so ostali v Dolini še čez nedeljo, Dolinčani pa so jim razkazali vas in okolico.

samostojni skladbi: Gounodova Meditacija ter Sibeliusov Valse triste.

Številni orkester je dokazal veliko vno in navdušenje za glasbeno izživljanje. Tenorist Ličer je našemu občinstvu že znan in je s svojim nastopom tudi to pot žel odobravanje. Prijetni sopran Staničeve je bil glede na celoto nekoliko šibak. Pri klavirju je Mavričeva pokazala dobro in vestno pripravo. Jamškova pa je s svojim gotovim podajanjem prišla najlepše do izraza v Koncertu za klavir in godala. Dirigent Konič je v ta nastop nedvomno vložil veliko truda in zato gre njemu in orkestru vse priznanje.

Simfonični orkester iz Sempetra pri Gorici z dirigentom Marjanom Koničem

Praznik češenj v Mačkoviļjah

Že vrsto let je mesec maj v vaseh tržaškega Brega zelo živahen. Začnejo Boljunčani, ki za 1. maj postavljajo mlaj na trgu sredi vasi. Nadaljujejo Dolinčani s svojo tradicionalno »majenco«, ki so jo letos spremljale še druge prireditve kot stoletnica pošte in obnove stare torklje. Dne 2. in 3. junija pa bo v Borštu-Zabrečju praznik vina.

V nedeljo 20. maja pa so Mačkoviļjani priredili svoj vsakoletni praznik češenj. Kljub negotovemu vremenu v dopoldanskim urah se ga je udeležilo precejšnje število ljudi. Prireditelji so pripravili nadvse prijeten in zabaven spored za vse, mlade in starejše. Nastopili so domači mešani pevski zbor pod vodstvom D. Jakomina, otroški pevski zbor pod vodstvom Ljube Snotlak ter moški zbor PD »Tabor« z Opčin, ki so se res dobro izkazali. Občinstvu je posebno ugajala pesem »Openski tramvaj«.

Pozdravno besedo je imel prof. Tul, ki je poudaril, da moramo biti navezani na narodno in občestveno skupnost in tako nadaljevati izročilo slavnih kmečkih uporov, katerih obletnice Slovenci letos praznujemo. Za Mačkoviļjane pa letos poteka trideset let, odkar je bila njihova vas skoro v celoti požgana. V spomin številnim padlim žrtvam se pripravlja postavitev spomenika.

Končno so veselo vzdusje še bolj razgalili člani ansambla Ottavia Brajka s svojimi glasbenimi in humorističnimi točkami. Veselo razpoloženje ob srečolovu, prosti zabavi, domači kapljici in prigrizku je trajalo do konca.

Ljudem takšni prazniki zelo ugajajo in je prav, da se z njihovo tradicijo nadaljuje, ker gojijo medsebojno sodelovanje in utrjujejo zdravo zavest in ponos naših ljudi, posebno mladine, na kateri sloni večina skupnega dela.

Podelitev nagrade Vstajenje

V ponedeljek 21. maja so v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu slovesno podelili letošnjo nagrado Vstajenje koroški pesnici Milki Hartmanovi.

Pesnico je številnemu občinstvu predstavil prof. Martin Jevnikar, ki je tudi prebral utemeljitev za nagrado. Pred tem pa so Ivana Placer, Miro Opelt in Jože Peterlin prebrali izbor pesmi iz zbirke Lipov cvet, ki jo je za pesnično sedemdesetletnico izdala Mohorjeva družba v Celovcu in za katero je Hartmanova prejela nagrado.

Vsem prisotnim se je za topli sprejem zahvalila pesnica sama, ki se je z nekatereimi predstavniki Mohorjeve družbe udeležila večera. Izjavila je, da nagrada ni namenjena samo njej, pač pa predvsem »naši lepi slovenski besedi«. V pevnem liubkem narečju je še dodala eno svojih pesmi, za katero so jo prisotni nagradili s prisrčnim aplavzom.

Prisotnim je g. Vinko Zaletel zavrtel tudi nekaj zelo znanih in priljubljenih še uglasbenih pesmi, ki jih je prinesel s seboj na magnetofonskem traku. Dr. Franc Verbinc, urednik zbirke, je povedal kriterij, po katerem je zbirko uredil.

Na koncu pa je predsednik društva prof. Peterlin sklenil večer in se predvsem zahvalil openski Kmečki hranilnici in posojilnici, ki s svojim vsakoletnim darom omogoča podelitev nagrade Vstajenje.

Čestitke

Te dni je dve družini razveselilo rojstvo otroka. 16. maja se je Alojziji in Francu Mozetiču rodila drugorojenka Alenka, 18. maja pa sta Vera in Janko Ban dobila prvorojenka Marjanko. S starši se veselijo božjega daru vsi njihovi prijatelji in znanci, predvsem skavtska družina in člani pevskega zbora pri Novem sv. Antonu. Staršem prisrčne čestitke, otrokoma pa vse najboljše v življenju!

Glasbeni večer v Slov, klubu

V soboto 19. maja smo imeli glasbeni večer. Sodelovali so: Stojan Kuret in Tomaž Simčič pri klavirju, Adrijan Pahor (klarinet), Edvard Krevalin (trobenta), Igor Kuret (violina). Nastopili so tudi »Fantje spod meje« (Igor Radovič, Sergio Grassi in Nevo Radovič). Poživilo so večer z narodnimi pesmimi. Z zanimanjem smo sledili mladim izvajalcem, ki so dokazali dokaj spodbudne sposobnosti. Nedvomno se bodo še razvili, saj so skoraj vsi vpisani v šolo Glasbene matice.

Lepo obiskan seminar

Študentsko gibanje za mednarodno organizacijo (MSOI) je priredilo ob letošnjem evropskem dnevu šole lepo obiskan seminar za dijake višjih srednjih šol s slovenskim in italijanskim učnim jezikom v Trstu in sicer v dvorani liceja Dante Alighieri. Pet dijakov (med njimi Neva Ferluga iz četrtega letnika učiteljskega A. M. Slomšek) je dobilo za sodelovanje pri seminarju nagrade v obliki brezplačnega študijskega potovanja v Svico.

Akademija slov. nižjih srednjih šol na Tržaškem

V torek 22. maja je bila v Kulturnem domu v Trstu velika prireditve naših nižjih srednjih šol. Na odru so se zvrstili skoraj vsi dijaki in dijakinje nižjih srednjih šol. Ravnatelj srednje šole na Proseku in v Sv. Križu dr. Humbert Mamolo je v pozdravnem nagovoru razložil pomen prireditve. Prvi je potem nastopil pevski zbor šole I. Gruđen iz Nabražine. Zbor vodi Sergij Radovič. Navdušili so dijaki openske šole s telovadnim nastopom. Morali so ga ponoviti.

Pevski zbor dolinske šole je ubrano zapel tri pesmi. Posebno je prisotne ogrela pesem mladine: Dvigni se pesem. Zbor vodi Marta Repini. Na vrsti je bil potem kratek šaliv prizor openske šole.

Po odmoru pa je bil na odru celo orkester. Približno 80 dijakov je z blokflavami zaigralo štiri pesmi, okoli 40 dijakov pa sodelovalo s petjem. Srednja šola od Sv. Jakoba je recitala Staro pravdo v spomin kmečkih uporov. Združeni pevski zbori raznih šol (Sv. Ivan, Katinara, Rojan, Prosek, Sv. Križ) so zapeli še tri pesmi. Posebno je ugajala pesem Sinku v prireditvi Staneta Maliča.

Za zaključek pa je 250 dijakov ob spremljavi harmonik zapelo Le vkup, le vkup v prireditvi R. Simonitija. Zares, dostojen zaključek skupne akademije nižjih srednjih šol. Prof. M. Zupančičeva se ni dala preprostiti, da bi pesem ponovila.

Hvaležni smo vsem profesorjem, ki so pripravili to prireditve. Tako vključujejo šolsko mladino v kulturno življenje našega ljudstva, kar je tako važno za našo bodočnost.

Ob robu omenim le to, da je motilo neollikano vedenje nekaterih — mislim, da so bili dijaki, — ki so tu pa tam žvižgali ob zelo neprimernem času. Kaj takega si lahko privoščijo pri nogometnih tekmah, ne pa na kulturni prireditvi in celo v prisotnosti najvišjih predstavnikov šolstva.

S. Z.

V Marijinem domu v Rojanu bo v nedeljo 27. maja ob 12. obletnici otvoritve doma

AKADEMIJA

pri kateri sodeluje domači cerkveni zbor, gojenci glasbene šole in otroci. Začetek ob 17. uri. Med odmori srečolov!

Rojan

V ponedeljek 28. maja bo minilo že 12 let, kar je bila slovesna otvoritev našega Marijinega doma. Tega dogodka se bomo spomnili v nedeljo 27. maja v cerkvi z zahvalno sv. mašo za vse dobrotnike, žive in mrtve, v Marijinem domu pa s prireditvijo. Prvič bo nastopil ansambel naše glasbene šole in seveda tudi posamezni gojenci bodo pokazali, kaj znajo. Šolski otroci bodo nastopili s prizorom »Gozdni možje«. Ko je bila šolska prireditve, je glavni igralec zbolel in zato je prizor odpadel. Pokazali nam ga bodo sedaj. Tudi naš cerkveni zbor bo zapel nekaj pesmi.

Dom je preteklo jesen dobil »novo obleko«. Ves je na novo prepleškan, prav tako dvorana in oder, zunaj pa tudi mreža, ki obdaja igrišče.

Lutkovno gledališče iz Ljubljane v Trstu

Po posredovanju Slovenske prosvete je lutkovno gledališče »Jože Pengov« iz Ljubljane tri dni gostovalo na Tržaškem in sicer v petek, soboto in nedeljo 11., 12. in 13. maja. Gostovanje je bilo zelo dobro izrabljeno, saj je bila predstava v desetih različnih krajih. Pravilna igra »Tobija« je razveselila otroke in odrasle. »Tobija«, pes jазbečar je nezadovoljen s svojo postavo. Zdi se mu, da ga vse živali zaničujejo. Ko pa ima na izbiri, da bi postal drugačen, se ne more odločiti: noče biti slon, ne žirafa, ne štoklja, ne zajec, ne tiger, ne povodni konj. Končno je zadovoljen sam s seboj.

Baragov dom v Ricmanjih vabi na proslavo »Dneva matere«, ki bo v nedeljo 27. maja ob 17. uri. Na sporedu bo petje, deklamacije in glasbeni program domače mladine, beseda o materi in ansambel Galebi z Opčin s programom »Našim materam«.

Otvoritev novih prostorov Slov. prosvete bo v soboto 20. maja v ul. Donizetti v Trstu. Otvoritev je združena s primernim slavljem.

Slovenska prosveta iz Trsta obvešča krajevna prosvetna društva in domove, da bo prihodnji koordinacijski sestanek v torek 5. junija ob 20. uri na sedežu v ul. Donizetti 3.

V četrtek 31. maja ob 19. uri bo nastopil v župni cerkvi sv. Jerneja na Opčinah mešani zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice pod vodstvom prof. Stanka Jericija. Prisrčno vabljeni!

Pastirček št. 8

Ta številka je v letošnjem šolskem letu zadnja. »Pastirček« je tako srečno prejadral tudi 27. leto izhajanja. Da se misli spet pokazati jeseni, dokazujejo kar tri povesti, ki se bodo nadaljevale v prihodnjem letniku. Te so: Sparunove dogodivščine z Obri, Mladost med gorami in Krvinček. Drugi spisi govore o Marijinem mesecu, o pomladi, prvem sv. obhajilu, o gorah, ki nas vabijo, da jih v poletju obiščemo. »Juri s pušo« je ime pesmi, ki ji je dal besede Igo Gruđen, uglasbil pa Pavle Merku in jo najdemo v notah v tej številki.

Jože in Aleš sta obiskala župnijo v Podgori pri Gorici in se pri tem srečala s tamkajšnjimi šolskimi otroki, njih župnikom Mirkom Mazoro in z učiteljico Majdo Pinat. Sad tega obiska je razgovor z več slikami, ki so objavljene v tej številki.

Ljuba poroča o nastopu otroških pevskih zborov »Pesem mladih«, ki je bil 11. marca 1973 v Kulturnem domu v Trstu. Med malimi umetniki najdemo to pot ime 11-letne Mirijam Kandut od Sv. Ivana v Trstu, ki je zelo dobra risarka in je bila že dvakrat nagrajena.

O življenju skavtinj v Števerjanu poroča Tiha srna, ki omenja tudi plodni obisk misijonarja S. Cesnika z Madagaskarja. Bogdan Bricelj opiše svoj izlet na Vogel nad Bohinjskim jezerom, Branko pa piše o lahki atletiki, ki je kraljica športa. Isti tudi pove, kako naj bi se vedli športniki in gledavci na športnih tekmah.

Pesmi so prispevali Ljubka Sorli (Maj, Deklica in lastovka), D. K. (Majniška) in Tomek (Tebi, o mati). - jk

LJUBLJANSKA TV

Spored od 27. maja do 2. junija 1973

Nedelja: 8.50 Neznani leteti predmeti. 9.40 Po domače. 11.00 Otroška matineja. 15.00 Nedeljsko popoldne. 18.00 Bitka za Pacifik. 21.25 Dobre stare melodije.

Ponedeljek: 17.45 Obuti maček. 18.30 Skrivnosti Jadrana. 20.30 Zrtev, tv darma. 22.00 Kulturne diagonale.

Torek: 17.45 Poslavljam se. 18.25 Od zore do mraka. 19.00 Poškodbe pri otrocih. 19.20 S kamero po svetu: Korzika. 21.25 Vojsna in mir.

Sreda: 17.40 Mačkon in njegov trop. 18.25 Na sedmi stezi. 18.45 Uvod v plavanje. 20.25 Nogomet Ajax: Juventus.

Četrtek: 18.30 Nemi film. 18.55 Neznani leteti predmeti. 20.25 Kam in kako na odih. 20.40 Četrtekovi razgledi. 21.30 Zahod nad jezersko deželo.

Petek: 17.45 Veseli tobogan: Ajdovščina. 18.30 Profesor Baltazar. 18.40 Cesta in mi. 18.50 Pet minut za boljši jezik. 19.00 Kratke film. 20.35 Zenitvena posredovalnica. 22.15 XXI. stoletje.

Sobota: 16.30 Boks. 18.15 Mr. Maggo vam predstavlja. 20.30 Nastop vojaških orkestr. 22.00 Serif v New Yorku.

DAROVİ

Za Katoliški dom: N. N., Rupa, 5.000; N. N., Sovodnje, 5.000; A. V. 5.000; N. N. 10.000; Marijina družba 10.000; U. Z. 3.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; Brevec Stefanija 2.500; N. N. 1.000; N. N. 2.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Kmečka banka, Gorica, 30.000; Nardin Stefanija za en kamen v novem zavodu 1.000; družina Pahor, Gorica, 10.000; Markočič 3.000 lir.

Za rupensko »fitaljo«: požrtvovalni go-riški Slovenec 20.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Dušan Hmeljak namesto cvetja na grob naši dragi Pepci 10.000 lir.

Za katoliški tisk: Marija Sardo ob obletnici smrti Ane Milkovič 5.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: N. N. 1.000; So-si 1.200; Vetka in Viktorija Vremec 5.000; Leopolda Vremec, mesečni prispevek, 2.000; Francka Peršič 2.000; Lojzka Škerlavaj, mesečni prispevek, 2.000; Wurschnitzer v spomin na sestro Hemo 10.000; Zlobec ob krstu sinčka Denisa 5.000; Maver ob krstu sinčka Andreja 10.000; dr. Dragó Stoka ob krstu malega Andreja Maver 10.000 lir. Za popravilo orgel: Nada Zecchini 2.000, Wurschnitzer ob smrti sestre Heme 5.000, Marija Dolenc-Holstein ob 25. obletnici smrti hčere Mimi 25.000, Dorica Legiša-Skerlavaj v spomin brata Pepija 5.000, A. D. v spomin na Mimi 5.000 lir.

Za cerkev pri Ferlugu: N. N. 5.000; Mil-ka Cavicchioli ob sedmi obletnici smrti moža Edmonda 5.000; stara mama ob krstu vnuka Andreja 5.000 lir.

Za misijone na Madagaskarju so verniki darovali ob obisku g. S. Cesnika: O. B. 2.500; župnija Standerž 25.000; župnija Podgora 52.000; P., Podgora, 10.000; slovenski verniki v Gorici 179.000; I. F. 33.000; N. N. 5.000; župnija Štmaver 38.000; župnija Pevma 11.000; župnija Jamlje 25.000; N. N. 25.000. Skupno 405.500 lir.

Zamejski festival narodno zabavne glasbe

V prijetni briški vasi Števerjan bo v dneh od 1. do 3. junija 1973 med »Borovci« III. zamejski festival narodno zabavne glasbe, ki ga prireja domače prosvetno društvo »F.B. Sedej« v sodelovanju z vaškim ansamblom »Lojzeta Hledeta«.

Po lanskim in predlanskim izkušnjah bo letošnji festival lepa manifestacija slovenske pesmi v zamejstvu, saj se bo potegovalo za nagrade 25 ansamblov s Koroške, Tržaškega in seveda iz Slovenije. Vsak ansambel bo predvajal dve svoji novi skladbi, ki sta bili za to priložnost pripravljene. Torej čez petdeset novih slovenskih narodnih melodij. Pomniti tudi moramo, da bo prisotnih kar 18 ansamblov, ki še niso bili zastopani na našem festivalu.

Na prvih dveh večerih, v petek in soboto, bodo nastopili vsi ansambli, izmed katerih bo strokovna komisija izbrala deset najboljših, ki bodo imeli pravico nastopiti v finalnem tekmovanju v nedeljo popoldne.

Komisijo, kateri bo predsedoval prof. dr. Zorko Harej iz Trsta, sestavljajo glasbeni strokovnjaki: dr. Andrej Bratuž iz Gorice,

Tomaž Tozon, glasbeni producent RTV Ljubljana, predstavnik revije »Antena« Evgen Jurič iz Ljubljane, Marinka Lasič iz Sovodenj ter Ciril Terpin, predstavnik Števerjancev. V to komisijo bodo na finalnem tekmovanju izbrane še tri osebe izmed prisotnega občinstva. Komisija bo razdelila naslednje nagrade:

130.000 lir za najboljšo melodijo; 100.000 za najboljšo izvedbo; 40.000 lir za najboljšega harmonikaša in 1000 Ndin za najboljšo besedilo, nagrada revije »Antena« iz Ljubljane. Nagrada, ki jo bo podelilo občinstvo, znaša 50.000 lir.

V soboto med odmorom bo nastopil moški zbor »M. Filej« iz Gorice. Na zaključnem tekmovanju bo kot gost nastopil priznani narodno zabavni ansambel »Lojze Slak«, katerega poznajo zaradi lepih melodij širom po domovini. Tudi ta nastop bo ena izmed privlačnosti letošnje števerjanske glasbene manifestacije.

Prepričani smo, da bo ta edinstvena prireditel v zamejstvu privabila tiste dni v Števerjan mnogo ljubiteljev naše pesmi, posebno narodnih melodij in bodo tako poplačani trud, skrb in požrtvovalnost naše mladine.

**P. D. DRUŠTVO »F. B. SEDEJ« - ANSAMBEL »L. HLEDE«
IN ZVEZA SLOV. KATOL. PROSVETE - GORICA**
vabijo na

III. zamejski festival slovenske narodno zabavne glasbe

V ŠTEVERJANU MED »BOROVCI«

**v petek 1. in v soboto 2. junija ob 21. uri: izločilno tekmovanje
v nedeljo 3. junija ob 17 uri: finale.**

Sodeluje nad 25 ansamblov iz Avstrije, Slovenije in Italije. V soboto bo kot gost nastopil goriški pevski zbor »M. Filej«, v nedeljo pa znani ansambel »LOJZETA SLAKA« s Fanti s Praprotna.

Poskrbljeno bo za dobro kapljico in okusen prigrizek (petelini na ražnju).

Vabimo zato Slovence, da se kot lani množično udeležijo te edinstvene slovenske zamejske manifestacije.

Zbor »Mirko Filej« prisoten na festivalu cerkvene glasbe v Cerkljah

V nedeljo 20. maja se je moški pevski zbor »Mirko Filej« pod vodstvom svojega dirigenta Zdravka Klanjščka udeležil festivala cerkvene glasbe v Cerkljah na Gorenjskem. Odpotovali smo z avtobusom v dežjo od Rdeče hiše in prešli Col v gosti megli, nakar se nam je od Črnega vrha naprej nasmejalo sonce in nas je lepo vreme spremljalo ves dan do povratka.

V Gornjem Logatcu nam je gostoljubni g. župnik Lokar prepustil orgle in kor in smo peli med sv. mašo ob 10. uri. Po maši pa nas je pogostil s požirkom močnega. Po kosilu v restavraciji »pri Krpanu« smo nadaljevali pot proti Gorenjski, ki je v nedeljo res bila »prelepa« v cvetju in zelenju. Posebno Cerklje pod Kamniškimi Alpami so se kopale v čistem soncu pod visokim krvavcem.

Ze pred napovedano uro se je velika farna cerkev napolnila z verniki, ki so pozorno sledili pesmim, ki so jih izvajali domači zbor, in zbori od Sv. Trojice na Blokah, iz Drežnice, od Sv. Ivana v Trstu, dva zbora iz Ptuj, zbor APZ »Sv. Cecilije« iz Ljubljane in naš moški zbor. Umetniška raven nastopajočih skupin je bila na zelo

dostojni višini, katera se vsako leto redno stopnjuje. Ta ugotovitev je vsekakor v čast organizatorjem, posebno domačemu pevovodji Francu Močniku, ki je duša tega festivala. Naš zbor je bil edini moški ansambel in je zato tembolj izstopal iz skupine ostalih, ki so bili v mešani zasedbi.

Po končani prireditvi se kar nismo znali ločiti od prijazne in čiste vasi. Nekaj naših najbolj navdušenih »brenkljačev« je zlezlo k zvonovom in dodalo veselemu pritkavanju domačih mojstrov še nekaj naših ritmov. Tisti, ki smo ostali »spodaj« smo jih kar s ponosom poslušali.

Na povratku smo se ustavili »pri Metki« v Črnem vrhu, kjer se je vsakemu poznalo, da je »uradne« zadržanosti konec. Vesela pesem se je nadaljevala v avtobusu ter se zaključila pri Rdeči hiši. To je bil pač najboljši dokaz, da je vse potekalo v najlepšem redu, in da nas je dobra volja spremljala prav do meje, nekatere pa prav do Štandreža, kjer so na prazniku špargljev zaključili to lepo nedeljo.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Vodstvo Zavoda sv. Družine - Odbor za zidanje novega zavoda - Krog prijateljev Zavoda sv. Družine vabijo na

DRUŽABNO PRIREDITEV

ki bo v novih zavodovih prostorih v

nedeljo 27. maja ob 16. uri ter na

RAZSTAVO EX TEMPORE

slikarskih izdelkov slovenskih otrok, ki bodo razstavljene v posebnem prostoru ter na skupinski

Sestanki na Goriškem o delovanju Slovenske skupnosti v deželi

Prejšnji teden je bilo več srečanj med slovenskimi volivci in občani ter deželnim svetovalcem Slovenske skupnosti dr. Dragom Stoko. Prisotni so bili tudi kandidati liste Slovenske skupnosti za goriško okrožje in člani vodstva Slovenske demokratske zveze (SDZ).

V Števerjanu je župan Klanjšček orisal pomen sodelovanja med deželo in občino ter še posebej poudaril pomen prisotnosti slovenskega svetovalca. Nato je dr. Drago Stoka prikazal delovanje dežele v zadnjem obdobju s posebnim ozirom na slovenske probleme. Številni prisotni so nato posegli v razgovor in tako pokazali svoje zanimanje in sodelovanje.

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti se je s predstavniki SDZ sestal s Podgorci in jim orisal pomen in delovanje dežele. Na sestanku so bili v glavnem mladi, ki so se posebej iznesli svoje probleme in obenem seznanili prisotne s svojimi predlogi.

Na sestanku v Sovodnjah se je zbralo precej domačinov pa tudi prijateljev iz Gabrij, Rupe in Vrha. Tudi tu je srečanje z našim deželnim svetovalcem poteklo v pristranskem vzdušju. V naslednjih dneh bodo še podobni sestanki po drugih slovenskih krajih. S tem se nudi možnost za čim večje izmenjave misli in izkušenj med našimi volivci, prijatelji in somišljeniki ter kandidati liste Slovenske skupnosti za bližnje volitve.

Pobiranje podpisov za listo Slovenske skupnosti

Na Goriškem se je zaključilo pobiranje podpisov za listo Slovenske skupnosti za deželne volitve. Podpisovanje je bilo tako v Gorici kot v okoliških delih (Štandrež, Podgora) pa tudi v slovenskih občinah. Slovenski volivci so s tem ponovno izkazali svojo zavest in tako omogočili prvi korak, tj. predstavitev kandidatne liste.

Zahvala

Pripravljalni odbor za Praznik špargljev — sestavljen iz članov prosvetnega društva »Štandrež« in Kmečkega društva iz Štandreža — se zahvaljuje vsem nastopajočim in tistim, ki so s sodelovanjem pripomogli k uspešni prireditvi Praznika špargljev.

Sovodnje

Na dopis »Razočaranega domačina« iz Sovodenj, ki smo ga objavili v zadnji številki, smo dobili pojasnilo, prav tako iz Sovodenj, ki ve povedati sledeče:

Vsi odborniki večinske liste Zveze neposrednih obdelovalcev zemlje razen enega, ki se je podpisal »Razočarani domačin«, so bili soglasni, naj bo novi tajnik Kmečke bolniške blagajne v Sovodnjah slovenski uradnik, ki je uslužben na sedežu Zveze v Gorici. Tej odločitvi in izbiri so botrovali praktični razlogi. Na sedežu Zveze je namreč tudi urad pokrajinske Kmečke bolniške blagajne. Ta uradnik gre našim ljudem zelo na roke brez ozira na politično ali ideološko prepričanje.

Ko je osamljeni odbornik predlagal za tajniškega kandidata nekoga iz Gabrij, ki je zaposlen na občini v Trziču, je predsednik krajevne Kmečke bolniške blagajne dal oba predloga na tajno glasovanje. Zmagal je predsednikov predlog, za kandidata odbornika pa so menda predvsem glasovali odborniki, člani Kmečke zveze, ki je levo usmerjena.

Sicer pa menimo, da bi bilo bolje, če bi takih nesporazumov ne iznašali v javnost, ker povzroča tako pisanje razdor v naših vrstah.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Zaradi praznika Gospodovega vnebohoda, ki bo v četrtek 31. maja, bo naš list izšel že en dan prej, tj. v sredo 30. maja popoldne. Paginacija bo v torek 29. maja popoldne, dopisi pa naj bodo na uredništvu tisti dan vsaj do 10. ure popoldne.

OGLED PROSTOROV NOVEGA ZAVODA

ki je zdaj že skoro dovršen in ki se že pripravlja na slovesno otvoritev v zgodnji jeseni.

Družabno prireditev pripravlja naša mladina. S petjem, rajanjem, mladostnimi nastopi in živimi prizori odpira duri v novi zavod in v njihovo mladostno dejavnost vsem svojim prijateljem in podpornikom iz Gorice in po deželja.

Na sliki
novi Zavod
sv. Družine

**RADIO
TRST A**

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 27. maja do 2. junija 1973

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Glasba za orgle. 11.15 Mladinski oder: »Demetrija«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Nepozabne melodije. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 15.45 »Šopek mimos«. Radijska igra. 17.15 Popoldanski koncert. 19.00 Sport in glasba. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Radio za šole. 18.50 Koncert. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Slovenski znanstveniki na univerzi. 19.20 Za najmlajše. 20.35 G. Donizetti: »Don Pasquale«, opera.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Radio za šole. 18.50 Zbor »Collegium Musicum« iz Beograda. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert. 21.25 Za vašo knjižno polico.

Četrtek: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Mladinski oder: »Plamenka«. 11.35 Slovenski razgledi. 16.00 Operetne melodije. 17.00 Za mlade poslušavce. 19.00 J. Kersnik: »Mohoričev Tone«. 19.30 Za najmlajše. 20.30 »Don Juan in Fausta«. Tragedija v štirih dejanjih.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 Pripovedniki naše dežele. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert.

Sobota: 8.30 Promenadni koncert. 11.15 Mladinski oder: »Stari lord«. 11.35 Poslu-

„Stilmondski župan“ Premiera v Doberdobu

Dramsko skupino prosvetnega društva »Hrast« iz Doberdoba poznamo že iz prejšnjih let, ker so vsako leto naštetili kako igro in z njo nastopili doma in tudi drugod. Letos pa so se lotili zelo zahtevne igre in sicer drame belgijskega pesnika in dramatika Maeterlincka. Avtor je znan pesnik-simbolist in se je pri njegovi poeziji učil tudi naš Dragotin Kette. Maeterlinck je po prvi svetovni vojni napisal dramo »Stilmondski župan« in v njej upodobil izsek iz življenja v belgijskem mestu ob začetku prve svetovne vojne, kmalu po nemški okupaciji Belgije. Nemci so že takrat uvedli sistem talcev, ki ga tako bridko poznamo iz časov druge svetovne vojne. Župan ali kak drugi ugleden meščan je moral z lastno glavo odgovarjati za varnost nemških vojakov.

To je tudi vsebina »Stilmondskega župana«, katerega premiera je bila 12. maja v Doberdobu. Nemci zasedejo mesto. Nemški kapetan naloži županu, da odgovarja za varnost nemških vojakov. Ko se zgodi, da neznanci, to je nemški vojaki sami ustrelijo neprijubljenež častnika, mora župan kot talec pred puške.

Nosilec igre je župan. To težko in odgovorno vlogo je odigral Roman Ferletič. Ta igralec ni nov na odru. Toda povečini je igral komične vloge. To pot se je moral spoprijeti s težko vlogo stilmondskega župana. Smemo reči, da je svojo nalogo častno rešil, posebno v prvem in drugem dejanju; nekoliko je popustil v tretjem. Vloga župana je pa težka, ker ga je Maeterlinck preveč idealiziral. Saj gre za narodnjaka in poštenjaka, v katerem ni sence človeške slabosti, niti ko gre za izbiro prostovoljne smrti. Takega idealnega moža je težko prikazati, ker ga je tudi v življenju težko najti.

Njemu ob strani stoji tajnik (Mario Ferletič). Kot tajniku mu ni bilo kaj oporekati. V županovi družini je še hči Bela, ki se je pred vojno poročila z Nemcem, kateri sedaj pride kot okupator v tastovo družino, in sin Floris. Belo je imenitno zaigrala Franka Ferletič. Posebno v zadnjem dejanju, ko hoče z očetom pred puške tudi ona skupaj z možem. Sin Floris je manj pomembna vloga. Njen nosilec je bil Vittorio Frandolič, ki je bil po postavi in obnašanju dober 16-letnik, kot vloga zahteva. Dejanje se zaplete, ko Nemci obdolžijo starega Klauza, da je on ustre-

ljajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Koncertisti naše dežele. 19.10 Družinski obzornik. 19.25 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Adelchi«. Tragedija.

Š P O R T

Z upanjem do konca

V nedeljo dopoldne so odbojkarji Olympije zlomili odpor čedajske A.S.F.J.R. v treh setih. Ti nasprotniki so od prejšnjega srečanja precej izboljšali svojo igro, vendar so se le za kratko upirali; v tretjem setu smo jih spravili v popolno krizo, kot kaže tudi rezultat 15:0. V tem setu smo bili tudi priče morda najlepše akcije, kar smo jih izvedli v tem prvenstvu. Franko Nardin je v penetraciji hrbtno podal M. Spacapanu na desnem krilu, ki je silovito tolkel v nasprotnikovo prvo črto. Skoro istočasno je sprednji center posrečeno prevaral branilce, ki so dobesedno obstali z odprtimi usti.

Se tri srečanja imamo pred zaključkom prvenstva. Sloga si je že zagotovila prvo mesto in vstop v »D« ligo. Mi se borimo za drugo mesto, ki ga moramo nujno osvojiti za prestop. Pod vrhom lestvice se gnetejo kar štiri moštva, zato bodo odločilne zadnje tekme.

V soboto 26. maja se bo Olympia poslovala od svojih gledalcev v zadnji domači tekmi. Nastopili bomo proti moštvu Arc Linea iz Trsta. Tekma se bo začela ob 21.15 in bo v telovadnici Stella Matutina (blizu istoimenske kino dvorane).

OBVESTILA

V razstavnih prostorih v foyerju balkona v Kulturnem domu v Trstu je odprta od torka 22. maja razstava risb, ki so jih izdelali otroci na tržaških in goriških osnovnih šolah v okviru rubrik »Poslušajmo in rišimo« ter »Rišimo skupaj«. Rubriki sta sestavni del radijskih oddaj »Radio za šole«. Razstava bo odprta do konca meseca.

il nemškega poročnika. Starega Klauza je posrečeno podal Berto Ferletič. Prikazal je priletnega vrtnarja, ki je poln vdanosti in ponižnosti do gospoda župana, pa tudi poln poštenosti. Ubežnega vojaka Jeana Gilsona je upodobil Mario Jarc. Omenimo naj še sobarico (Lucijo Marušič), ki tiho in skromno služi v županovi hiši.

Nasproti tem »Belgijcem« stoje nemški vojaki. Glavni komandant von Rochov, ki ga je odigral Karlo Lavrenčič. Upodobiti je moral pruskega komandanta, strogega in neizprosne, ki pozna le eno: dolžnost! To se je Lavrenčiču v precejšnji meri posrečilo. Svojevrsna je vloga poročnika Otona Hilmerja (Stanko Ferletič). Razpet med dolžnostjo nemškega vojaka in med ljubeznijo do žene Bele in tasta župana. V prvem in drugem dejanju prevladuje v njem vojak, v tretjem pa se pokaže, da ima tu Nemec tudi srce. Kot tretji nemški poročnik von Schaumberg igra Romano Jarc, ki pa nastopi le v prvem dejanju.

Igro je režiral Marjan Kovač. Tega režiserja pri nas malo poznamo, ker je sedaj prvič režiral v Doberdobu. Prihaja iz Nove Gorice, kjer je bil svoj čas pri Primorskem gledališču. Kovač je pokazal, da zna prav dobro voditi igralce, tem bolj, ker ni imel opravka s študenti, temveč v glavnem z delavci, ki so prihajali k vjam po končanem delu v ladjedelnici ali drugje v tovarni. Zaradi tega je uspeh režiserja Kovača tem bolj vreden pohvale, katera gre seveda tudi celotnemu ansamblu.

Pri igri so sodelovali še Gianni Visini, ki je skrbel za luči, Laureta Lavrenčič in Luisa Gergetot kot šepetalki, ter Stanko Ferfolja kot vodja predstave. Kostumi so bili iz Narodnega gledališča v Mariboru in iz Stalnega SG v Trstu. Igro so ponovili v nedeljo popoldne.

K. H.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

